יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 194 | Łódź, Wtorek, 20 sierpnia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ"א מנחם אב תרצ"ה | № 194

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

היינט עפענט זיך דער ציונ. קאנגרעס

פרעזידענט נחום סאקאלאוו אנגעקומען קיין לוצערן. — די אונטער-האנדלונגען וועגען א קאאליציע-עקזעקוטיוו זענען אויף א גוטען וועג

לוצערן, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

נעכטען האבען אפגעהאלטען בעראטונגען די ארבייטער-פראקציעס. מיט א גרויסען רעפעראט איז ארויסגעטרעטען בן-גוריון. ארום דעם רעפעראט האט זיך אנטוויקעלט א שארפע דיסקוסיע און צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו וועהלען א ספעציעלע קא-מיסיע, וואס זאל אויספיהרליך בעהאנדלען די אריינגעטראגענע פארשלאגען.

נאכמיטאג איז פארטגעזעצט געווארען די בע-ראטונג פון די אלגעמיינע ציוניסטען פון וועלט-פערבאנד און וועלט-פעראייניגונג. אויף דער בע-ראטונג פון וועלט-פערבאנד האט געהאלטען א רע-דע ד"ר מאסינזאן, פאלעמיזירענדיג מיט די אר-בייטער-פראקציעס.

אויף דער בעראטונג פון די אלגעמיינע ציוניס-טען פון דער וועלט-פעראייניגונג איז א חוץ פאלי-טישע פראבלעמען — געשטאנען די פראגע פון אי-נערליכע דיסציפלין. אין דער דיסקוסיע האבען זיך בעטייליגט 17 רעדנער. א טייל האט געפאדערט, אז אלע דעלעגאטען קומען צום קאנגרעס איינהייטליך. אנדערע ווידער האבען געפאדערט, אז אין געוויסע פראגען צו געבען די דעלעגאטען פרייע הענט.

* * *

לוצערן, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט זענען קיין לוצערן געקומען די פיהרענדע פערזענליכקייטען פון „מזרחי", וועלכע זענען גלייך צוגעטרעטען צו פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט די ארבייטער - פראקציעס. די „מזרחי" איז פארגע-לעגט געווארען 2 פלעצער אין דער עקזעקוטיווע. 1 מיט א רעסארט און 1 פון רעסארט. די „מזרחי"-פארשטעהער פערלאנגען 3 פלעצער. 2 מיט רעסאר-טען און 1 אהן רעסארט.

לוצערן, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז קיין לוצערן אנגעקומען פרעז. נחום סא-קאלאוו. ס'ווערט צוזאמענגערופען א פרעסע-קאנ-פערענץ, צו וועלכער ס'זענען איינגעלאדען געווארען די פרעסע-פארשטעהער פון דער גאנצער וועלט.

* * *

לוצערן, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

נעכטען איז פארגעקומען די לעצטע פארקאנג-רעס-זיצונג פון אקציאנס-קאמיטעט. דעם פארזיץ האט געפיהרט נחום גאלדמאן. ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען צוזאמענשטעלען דעם פרעזידיום. די פאר-שטעהער פון וועלט-פערבאנד פון אלגעמיינע ציוני-סטען האבען ארויסגעשטעלט אלס פארזיצער חיים ווייצמאן. די ארבייטער - פארשטעהער — איכזש. קאפלאנסקי.

אויף דער זיצונג איז אויך בעטראכט געווארען די פראגע וועגען איבערפיהרען הערצל'ס ביינער קיין ארץ-ישראל. ס'איז בעשלאסען געווארען דעם ענין איבערצוגעבען דעם נייעם אקציאנס - קאמיטעט און דעם פראיעקט צו רעאליזירען.

* * *

לוצערן, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז געקומען קיין לוצערן משה טשערטאק פון ארץ ישראל.

* * *

לוצערן, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

אין די קולארען האט זיך היינט פערשפרייט א קלאנג, אז ס'ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען שאפען א קאאליציע - עקזעקוטיווע. ווי דער יט"א-פארשטעהער דערוויסט זיך, ווערען אזעלכע פערהאנדלונגען געפיהרט, און אז ס'זענען דא גוטע אויסזיכטען, אז ס'זאל געשאפען ווערען א קאאלי-ציע-עקזעקוטיווע. די ארבייטער פאדערן 2 מאנדא-טען. דער „מזרחי" פאדערט 3 מאנדאטען.

* * *

לוצערן, 19 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז געעפענט געווארען די וועלט-קאנפע-רענץ פון „החלוץ". די קאנפערענץ, וועלכע קומט פאר ביי געשלאסענע טירען, וועט דויערן 2 טעג.

אלפרעד ראזענבערג דרשנט

וועגען יודען, ראסע, געגנער א.א.וו. א.א.וו.

בערלין, 19 (ספּ. טעל.)

אויף דער נעכטיגער פארטייאישער מאניפעסטא-ציע אין הייליגענשטאדט האט אלפרעד ראזענבערג פאלעמיזירט אין זיין רעדע מיט דער אפאזיציע, רעדענדיג דערביי וועגען דער גרויסמוטיגקייט פון דער נאציאנאל - סאציאליסטישער פארטיי בנוגע צו איהרע געגנער".

„אפילו בנוגע יודען — האט ראזענבערג גע-זאגט — איז די דייטשע רעוואלוציע זיך בעגאנגען אנדערש, ווי דאס האט געוועהנליך פאסירט אין דער געשיכטע. מיר האבען זיך בעגנוגענט נאר מיט די נויטוועגדיגסטע מיטלען, דאס אלץ איז אבער פאלש פערשטאנען געווארען. די רעז-אקציע געגען דעם נא-ציאנאל - סאציאליסטישען רעזשים איז בולט ארויס געטרעטען אין די לעצטע חדשים נאכ'ן שליסען דעם ים-אפמאך מיט דייטשלאנד. דער יודישער באיקאט האט זיך ווידער פערשטארקט, די צענטער-קרייזען האבען מאביליזירט זייערע קירכליכע איינפלוסען געגען די דייטשען. ס'האט זיך אויך פערשטארקט די קאמוניסטישע אקציע, וועלכע ווערט אנגעפיהרט פון מאסקווע.

דער רעדנער שטעלט פעסט, אז דאס געזעץ ווע-גן דער ריינקייט פון דער ראסע וועט ווייטער דער-האלטען ווערען. אהן שום קאמפראמיס און די אלע מלוכות וועלען מוזען מסכים זיין מיט דער דאזי-גער זאכלאגע.

אפקלאנגען פון שטרייכער'ס בערלינער רעדע

אין דער ענגלישער פרעסע

לאנדאן (יט"א) בעריכטענדיג וועגען דער לעצטער רעדע פון יוליוס שטרייכער אין דעם בער-לינער „ספארט-פאלאסט", מאכט די „ניום קרא-ניקל" צוו. אנד. פאלגענדע בעמערקונגען: „וועגען דעם עפעקט פון אזעלכע רעדעס אין אויסלאנד קען מען, ווירקליך, נישט האבען קיין ספקות. הער שטריי-כער ברענגט א גרעסערן שאדען זיין לאנד ווי אלע אויסגעשפראכענע געגנער פון דייטשלאנד צוזאמען. אזא ברוטאליטעט מוז ערוועקען אנ'אלארם און נישט קיין רעספעקט. ביי יעדען מענשען, מוז שטרייכער'ס ווילדער סאדיזם ארויסרופען נישט עפעס אנדערש ווי א געפיהל פון עקעל".

א טויטע לאדונג...

אנ'אעראפלאן פיהרט די קערפערס פון ווילי פאסט און ווילי ראדזשערס

וואנקובער (בריטיש - קאלומביא (ספּ. טעל.)

דא איז געלאנדעט אנ'אעראפלאן געפיהרט דורך דעם פליהער בראסאן.

אין אעראפלאן געפינען זיך די טויטע קערפערס פון די אומגעקומענע פליהערס ווילי פאסט און ווילי ראדזשערס.

דער פליהער וועט זיך פערזעהן מיט בענזין און ווייטער פליהען.

ארעסטירט א באנדע פעלשער

פון ווערט-פאפירען אין רומעניען

טשערנאוויץ, 19 (ספּ. טעל.)

די היגע פאליציי איז געפאלען אויף די שפורען פון א באנדע פעלשער פון ווערט-פאפירען, וועלכע ארבייט שוין לאנג אין רומעניען.

ס'זענען ארעסטירט געווארען א גאנצע רייה סוחרים.

געשטארבען א'אנגעזעהענער קאמוניסט — א פאליאק

ריגע, 19 (ספּ. טעל.)

אין מאסקווע איז געשטארבען דער אנגעזעהע-נער מיטגליד פון דער קאמוניסטישער פארטיי, וועל-כער האט געהערט צו דער אלטער גענעראציע באל-שעוויקעס — אדאם יאבלאנסקי, א פאלאק. יאב-לאנסקי האט פערנומען פיל בעדייטענדע אמטען און סאוויעט-רוסלאנד און לעצטענס איז ער געווען דער קארעספאנדענט פון „טאסס" אין טערקיי

א קויל אין קאפ

צוליב געשמוגעלטע 5000 פאפיראסען

גדיניע, 19. (טעל.) דער איטאליענישער מאטראז קארלא טאסי פון דער שיף „ערקאלע" איז געכאפט געווארען ביים שמוגלען 5000 פאפיראסען.

דער דורכפאל האט איהם אזוי פערדראסען, אז ער האט זיך ארייגעשאסען א קויל אין קאפ און איז געבליבען ליגען א טויטער אויפן ארט.

פון דעם יודישען גיהנום אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) דער געמיינדע ראט פון קליין מאכנאוו האט בעשלאסען צו שליסען דעם צוטריט פאר יודען אין דער געמיינדע.

לויט דער פעראָרדנונג פון דעם קרייז-לייטער שוג ווערען אין דעם קוראָרט ווערישהאפען נישט ארויסגעגעבען יודען קיין קור-קארטען. אלע יודען מוזען גלייך פערלאזען דעם דאזיגען קוראָרט.

די יודישע הענדלער איז פערבאטען געווארען זיך צו בעווייזען אויף דעם וואכענטליכען פיה-מארק אין אלדענבורג.

דער בירגערמייסטער פון דארטמונד האט פער-ארדענט, אז יודען קענען נישט פערזעצען קיין שום זאך אין דעם שטעטישען לאמבארד און טארען זיך אויך נישט בעטייליגען אין די ליציטאציעס.

פראנקפורט (יט"א) ווי עס טיילט מיט די „פראנקפורטער צייטונג" האבען אלע ארישע גע-שעפטען אין שליכטערן (העסען-נאסאו) אויסגע-האנגען פלאקאטען, אז פאר יודען איז דער ארייג-גאנג אין די געשעפטען פערבאטען. אויף אלע יודי-שע געשעפטען אין פריוואט-וואוינונגען זענען אויס געקלעבט געווארען געלע צעטעלעך מיט דעם אויפ-שריפט „יוד".

האמבורג (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער שליסונג פון דער פירמע „גלאבוס" אין האמ-בורג, טיילט מיט די פאליציי, אז דער דאזיגער שריט איז געווען נויטיג, „אין די אינטערעסען פון דער עפענטליכער ארדנונג". 6 יודישע אנגעשטעלטע פון דער פירמע האבען געבעטען די פאליציי דאס מען זאל זיי ארעסטירען צוליב זייער אייגענעם שוץ.

פריינדשאפט דורך די קירכען", וואס איז דא אפגע-האלטען געווארען האט אנגענומען א רעזאלוציע, וואס בעגריסט די איניציאטיוו פון דער נארוועגישער רעגירונג, אז דאס פליטים - פראבלעם זאל געשטעלט ווערען אויף דער טאג-ארדנונג פון דער נעקסטער סעסיע פון דער פעלקער-בונד - פערזאמלונג. די קאנ-פערענץ האט בעטאנט, דאס זי האלט פאר איהר פליכט צו בעשיצען מיט אלע קרעפטען די רעליג-יע, שפראכען און ראסען-מינדערהייטען און זאגט זיך ארויס פאר שאפען אונטער די אויספיציען פון פעלקערבונד א שטענדיגע קאמיסיע פאר מינדערהיי-טען-שוץ.

ספּעציעל

צו דער דערעפענונג פונם 19. ציוניסט. קאנגרעס דערשיינט אונזער מארגענדיגער נומער

„נייער פאלקסבלאט"

אין 12 זייטען,

אין וועלכען עס וועט געדרוקט זיין דער גענויער פערלויף פון דעם 1-טען קאנגרעס-טאג און דער פולער טעקסט פון פרעז. נחום סאקאלאוו'ס רעדעס:

1) די ערעפענונגס-רעדע, און

2) „די לאגע פון די יודען אין דער גאנצער וועלט".

אונרוהען אין אינדיע.

לאנדאן, 19 (ספּ. טעל.)

פון סימילו מעלדעט מען: די אונרוהען נאהענט פון דער צפון-מערב גרעניצען אין קרייז קאנדא האבען אנגענומען א דראהענדען כאראקטער. די אויפ-שטענדיגע בעקומען בסדרדיגע פערשטארקונגען און צעהלען איצט עטליכע טויזענד בעוואפענטע מענ-שען. די ענגלישע ערעאפלאנען האבען געווארפען באמבעס אויף די אויפשטענדיגע, וועלכע ס'האט זיך אבער איינגעגעבען צו אנטלויפען אין די בערג. פון פעשאוואר האט מען ארויסגעשיקט גרויסע מי-ליטער-אפטיילונגען צו דערשטיקען דעם אויפשטאנד

וועגען א שטענדיגער פעלקער-בונד-אקציע

אין מינדערהייטן-שוץ און פליטים-הילף

זשענעווע (יט"א) די קאנפערענץ פון דער אלוועלטליכער אליאנץ פאר אינטערנאציאנאלער

ריזיגע שרפה אין בערלין

עס ברענען די ראדיא=אויסשטעלונגס=האלעס אויף קייזערדאם

בערלין, 19 (ספ. טעל.)

היינט האלב נײַן אין אװענד איז אין די אויס־שטעלונגס־האלעס אויף קייזערדאם אויסגעבראכן א ריזיגע שרפה, װעלכע האט באלד ארומגעכאפט אלע פערבױאונגען, װאס געפינען זיך אויפ'ן זעל־בען פלאץ.

די שרפה איז ענטשטאנען צוליב א קורצשלוס. עס זענען מאביליזירט געװארען אלע בערלינער פייערלעשער. די פלאמען דערגרייכן 50 מעטער הויך.

די שרפה איז ענטשטאנען אין מאמענט, װען דער עולם האט געזאלט פערלאזען די אויסשטעלונג, אזוי, אז מיט גרויס שװעריגקייטען איז געלונגען איהם ארויסצופיהרען אויפ'ן גאס.

די פלאמען האבען זיך אויך אריבערגעװארפען אויפ'ן גרויסען ראדיא־טורעם, װאס געפינט זיך צװי־שען די געבײַדעס. די אײַזערנע קאנסטרוקציע פון דעם טורעם האט זיך אײַנגעבראכען.

אויפ'ן ארט איז אנגעקומען דער פראפאגאנדע מיניסטער געבעלס אין דער בעגלייטונג פון הויכע מיניסטעריאל ־ בעאמטע.

עס זענען מאביליזירט אלע אפטיילונגען פון פא־ליצײַ־פאנאטאװיע, ארבייטס ־ קאדרען, שטורמיס־טען און מיליטער, װעלכע העלפען די פייערלעשער בײַ דער רעטונגס־ארבייט.

ביז 9 א זייגער זענען די 3־טע, 4־טע און 5־טע האלעס לחלוטין אװעק מיט'ן פייער. עס איז קוים געלונגען אפצוראטעװען די װערטפולערע אויסשטעל־לונגס־מכשירים.

דאס פייער איז לאקאליזירט. לעת עתה װייסט מען, אז קיין קרבנות פון מענשען זענען נישט דא.

דער רעסטאראן, װאס געפינט זיך אויף דעם ראדיא־טורעם איז אינגאנצען פערברענט געװארען. אין דער קאסע פון רעסטאראן זענען פערברענט גע־װארען 40 טויזענד מארק.

אויף די קברים פון די יודישע פאגראם=קרבנות אין ארץ=ישראל

הארצרייסנדע סצענעס אויפ'ן בית עולם אויפ'ן הר הזיתים

ירושלים, 19 (יט"א) טעלעגראפיש.

אויפן בית־עולם אויפ'ן הר־הזיתים האבען זיך היינט אפגעשפילט הארצרייסענדיגע סצענעס בעת ס'זענען געמאכט געװארען הזכרות און הספדים נאך די יודישע קרבנות, װאס זענען געפאלען בעת'ן פאג־ראם אין ארץ־ישראל אין יאהר 1929.

נאך די הספדים האט דער גרויסער עולם גע־זאגט תהילים.

שאטלענדישע קריגס-װעטעראנען

זיך נישט בעטייליגט אין דעם אויספלוג קיין דייטשלאנד

לאנדאן (יט"א) טראץ די בעמיהונגען פון די ארגאניזאטארען פון דעם אויספלוג פון ענגלישע קאמבאטאנטען קיין דייטשלאנד האט די שאטלענדישע סעקציע פון „בריטישען לעגיאן" זיך ענטזאגט צו בעטייליגען זיך אין דעם אויספלוג.

די שאטלענדישע קריגס־װעטערא‍נען בעגרינדען זייער שטעלונג דערמיט, װאס אין היינטיגען דייטש־לאנד װערען אויך א גרויזאמען אופן פערפאלגט קאטאליקען, פראטעסטאנטען. יודען און ארבייטער־ארגאניזאציעס

הנחה=באהן=בילעטען

אויף די ירידים אין װיען
" " פראג
" " לייפציג
גיט ארויס
Wagons-Lits Cook
פיעטריקאװער 64, טעל. 170-77.

פאר 130 זלאטיס אנ'אויספלוג

פון לאדז קיין װיען און צוריק קיין לאדז

דער אויספלוג קיין װין, װעלכער װעט פארקומען פון 5־טען ביז'ן 12־טען סעפטעמבער איז דער בע־קװעמסטער, בעסטער, אינטערעסאנטער און ביליג־סטער, װעלכער איז ביז איצט פארגעקומען.

דער בעקװעמסטער דערפאר, װייל די מיטרייזענדע װעלען נישט האבען קיין שום קלאפא־טען, ארײַנגערעכענדיג דעם פאס, 2 פאטאגראפיעס און א מיליטער־ביכעל װעט פאר דעם אנטיילנעהמער אלס איבריגע ערלעדיגט װערען אהן זיין מיטהילף.

דער בעסטער דערפאר, װייל דער פרייז נעמט ארום די רייזע פון לאדז אויס און צוריק קיין לאדז.

דער אינטערעסאנטסטער דערפאר, װייל אין דער צייט װען ס'װעט דויערן דער אויספלוג פון 5־טען ביז'ן 12־טען סעפטעמבער װעלען אין װין און אומגעגענד פארקומען א גאנצע רייהע פון די אינטערעסאנטסטע יודישע פייערליכקייטען אין צו־זאמענהאנג מיט דעם ערשטען קאנגרעס פון דער נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

דער ביליגסטער דערפאר, װייל פאר אזא פרייז איז נאך נישט צושטאנד געקומען קיין איין אויספלוג קיין װין אין דער שענסטער צייט פון יאהר.

ס'איז דעריבער קלאר, אז די אנפיהרונג פון אויספלוג, זארגענדיג פאר דער בעקװעמליכקייט פון די רייזענדע האט געמוזט בעגרעניצען די צאהל ערטער.

צוליב'ן לוח...

6 טויטע און 12 פערװאונדעטע

בוקארעשט, 19 (ספ. טעל.)

אינ'ם שטעטעל אורנעסט (בעסאראביען) האבען זשאנדארמען געװאלט ארעסטירען אנ'אגיטא־טאר, װעלכער האט בעקעמפט דאס איינפיהרען פונ'ם נייעם קאלענדאר.

דער המון האט אטאקירט די זשאנדארמען און צװיי פון זיי דערהרג'עט. די זשאנדארמען האבען געענטפערט מיט א סאלװע, אין רעזולטאט פון װעלכער 4 פערזאן זענען דערהרג'עט און 12 זענען פערװאונדעט געװארען.

עס זענען אדורכגעפיהרט געװארען א רייהע ארעסטען.

אזא מין כאבארל

מוסאליני שענקט אנ'אעראפלאן טשאנג-קיי=טשעק'ן

שאנכאי, 19. (ספ. טעל.) דער מארשאל טשאנג=קיי־טשעק האט בעקומען, אלס פרעזענט פון מוסאליני'ן א 3 מאטאר'דיגען אעראפלאן.

גכאפט נאך צװיי אנטלאפענע קאראנאװער ארעסטאנטען

בידגאשטש, 19. (ספ. טעל.) די פאליציי האט געכאפט נאך 2 ארעסטאנטען, װאס זענען אנטלאפען פון דער טורמע אין קאראנאװע: פיאטער יאטקא און יאן נאפיעראלסקי.

די איבריגע װערען װייטער געזוכט.

מאלאריע אין תל אביב

תל־אביב. (יט"א). אין משך פון די לעצטע װאכען האבען זיך געטראפען מעהרערע פאלען פון מאלאריע קראנקהייטען אין תל אביב. הויפטזעכליך אין צפון פון שטאט און אין מזרח. — אין די ארבייטער קװארטאלען.

אין ציטכאצינעק
איז צו בעקומען טעגליך דעם
נייעם
פאלקסבלאט
ביי ש. סוכעצקי,
זדראיאװא 10.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל־ארצט פאר װענערישע
הויט־קראנקהייטען און מענער־שװאכע
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אװענד.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בײַטאג.
פאר פרויען ספעצ. א װארטע־זאל

הזכרה.

מארגען מיטװאך, דעם 21־טען אויגוסט 1935, צום צװייטען שמערצליכען יאהרצייט פון אונזער אונפערגעסליכען מאן, פאטער, ברודער און שװאגער

שרגא פייװיש קרוין

ב"ר יעקב דוד ז"ל

װעט 10 א זייגער פארמיטאג פארקומען א הזכרה אויפ'ן בית החיים, צו װעלכער אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע װערען געבעטען צו קומען.

די פאמיליע.

הזכרה.

מארגען, מיטװאך, דעם 21־טען אויגוסט 1935, 1 א זייגער בײַטאג קומט פאר א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה נאך אונזער ליבען מאן און פאטער נ"ע

אפרים פישל סויקא

װעגען װאס עס טיילט מיט

די פאמיליע.

די לייטונג

פון די ביז איצט בעריהמטע ארטאדאקסישע מוסדות החנוך

„דרכי נעם"

אין לאדז (קילינסקיעגא 50, טעל. 215-26
(אל. 1־טער מאי 20. " 200-43

מאכט בעקאנט די ג' עלטערן, אז אונזערע מוסדות החנוך זענען צום נייעם שול־יאהר 1935/36 געװארען רעארגאניזירט, פערגרעסערט און קאנצעסיאנירט דורכ'ן װארשעװער שול־קוראטאריום סוב נומער 16878—9/35 אונטערן נאמען:

„ארחות נעם"

אלס שולען פון 3־טער קאטעגאריע, ד. ה. אז אונזערע מוסדות זענען די איינציגע רעליגיעזע שולען אין אונזער שטאט מיט די ראזיגע רעכט.

מיר טיילען אויך מיט, אז ס'קומען שוין פאר אין אונזערע מוסדות החנוך די איינשרייבונגען פון תלמידים צום נייען שול־יאר 1935/36

אויך אלע אלטע תלמידים מוזען בענייען די איינ־שרייבונגען אויפן קומענדען שול־יאהר.

די מתיבתא לתלמוד ולהוראה װערט צום נייעם שול־יאהר פערגרעסערט אונטער דער לייטונג פון רבנים גדולי התורה.

די העכערע קלאסען ביי אונזערע מוסדות החנוך װערען רעארגאניזירט און עס װעלען אחוץ א ברייטען האנדעלס־קורס, געלערנט װערען 2 פרעמדע שפראכען.

די גן־ילדים'ם ביי די ערציהונגס=אנשטאלטען װערען צום נייעם שול־יאהר פערגרעסערט און פערשענערט און װעלען שטיין אונטער דער לייטונג פון אנ'ערשטקלאסיגען ספעציאליסט אויף דעם געביט.

די קאנצעלאריעס זענען טעטיג פון 9—1 און פון 4 ביז 7.

די לייטונג.

בעמערקונג: אויפן פערלאנג פון פיל עלטערן װערט צום נייעם שול־יאהר אויך אין אונזער סמפר התנוך על. 1 מאי 20, געעפענט א מחלקה ד' און אויך א ז'־טע קלאס

דאנקזאגונג.

מיין הערצליכען דאנק דריק איך אויס דעם ה'

זיגמונט קאהאן

פאר זיין בעמיהען זיך פאר מיר אין „אוזדראװיסקא", פון װאו איך בין צו־ריקגעקומען געזונד.

יצחק יוסף װינער.

Dr. L. Juchowczycki
כירורג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Gdańska 11
טעל. 123-47 (רוג קאנסטאנטינער)
נעהמט אן פון 4—6 נאכמ.

בעמיש=באקטעריאלאנישער לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז,
פיעטריקאװער 37.

פאר גאלד,

בריליאנטן

און לאמבארד־קװיטעס צאהלט די העכסטע פרייזען
אלזלדאר פיאלקא
פיעטריקאװער 7.

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאװער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צװעק אפעראציע א. ז. װ.), װי אויך אמבולא־טארישע פון 9—2 און פון 4—8 אװנט

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
6. שערפיעץ 37 (בענעדיקטא) פיהרט דורך זעמעל. ערצטליכע אנאליזען

בעקאנטמאכונג!
געעהרטע קאנסומענטען!
דער געװעזענער כשר'ער
באר „מאנגריא"
2 לעגיאנוב 2
איבערגעגעבען אונטער דער לייטונג פון בע־װאוסטען פאכמאן לעאן אפאטאװסקי און עמפעהלט פרישע געשמאקע מיטאגען פון 1 זל. װי אויך פריהשטיקען און אװענדברויט'ן.

די אלע, װאס האבען
לעבענס=פערזיכערונגס=פאליסען,
װאס זענען א געװיסע צייט נישט געצאהלט געװארען און זאגאר אנולירטע קענען װערען דורך מיר אויפסניי בענייט און װייטער גילטיג, אזוי, אז דאס איינגע־צאהלטע געלד זאל נישט פערלוירען װערען.
װענדען זיך:
לאדז, פיעטריקאװער 145, װ. 5
ש. זילבערבערג אויס װארשא
טעל. 203-94. מינדליך פון 3 ביז 5 נ.מ.
פייער מיט ננבות פערזיכערונג נעם איך אן פאר אלע פערזיכערונגס־געזעל־שאפטען אויף גינסטיגע בעדינגונגען.
אגענטען געזוכט.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאװער 10, טעל. 245-21
נעמט אן ביז 8 פריה, פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אװ. זונטאג פון 10—1 בײַטאג.
עלעקטראגאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען־, הארץ־ און סקלעראז־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
װאױנט יעצט פיעטריקאװער 145,
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אװ.

די מלחמה איז אונפערמיידליך

מוסאליני גלויבט אין נצחון פון איטאליענישען געוועהר

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
די צייטונגען בעטאנען, אז נאך קיינמאל נישט האט א מלוכה נישט בעקומען אזעלכע גינסטיגע פראפאזיציעס אין קאלאניע־ענינים, ווי איצט אי־טאליען. מוסאליני האלט זיך אבער אין רעזערוו. ס'זעהט אויס, אז מוסאליני שטרעבט ארויסצורופען א בעוואפענטען קאנפליקט. מוסאליני גלויבט אין טריאומף פון איטאליענישען געוועהר.

דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון „פטי פא־ריזיען" שטעלט פעסט, אז אין פראנצויזישען אויסערן־מיניסטעריום, ווי אויך אין דער ענגלישער דע־לעגאציע הערשט א פעסימיסטישע שטימונג. מ'האט בכלל נישט בעהאלטען די מורא, אז דער אויסברוך פון קריג איז אונפערמיידליך.

„מאטען" פערטיידיגט די שטעלונג פון איטאל־יען, בעטאנענדיג, אז די האלב־באבארישע מלוכה ווי ס'איז אביסיניען, קען נישט בעטראכט ווערען צוגלייך מיט די ציוויליזירטע מלוכות. די צייטונג האלט, אז דאס אפלעגען די קאנפערענץ פון די דריי מלוכות איז א צייכען, אז די מלחמה איז נאהענט.

„לע פיגארא" לעגט פאר אנצוהויבען דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט מוסאליני'ן. צוליב דעם זאל די קאנפערענץ פון די דריי מלוכות צוגויפגערופען ווערען קיין רוים.

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
פון גוט־אינפארמירטע קרייזען טיילט מען מיט, אז פאר זיין אפפאהרען פון פאריז וועט דער ענגלי־שער מיניסטער אידען נאך אפהאלטען א קאנפערענץ מיט לאוואל'ן. אויך דער איטאליענישער דעלעגאט, באראן אלאיזי וועטפאר זיין אפפאהרען קיין רוים אויפגענומען ווערען דורך לאוואל'ן.

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
די „האוואס"־אגענטור מעלדעט: דער דורכ־פאל פון דער קאנפערענץ פון די דריי מלוכות איז נישט געוועזען קיין איבערראשונג פאר דער פרעסע, וועלכע האט זיך אבער נישט גערעכנט אויף אזא שנעלען און בולט'ן סוף פון דער קאנפערענץ.

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
די לאנדאנער צייטונגען שרייבען, אז איטאל־יענס פאדערונגען זענען געווען גלייך מיט'ן ערקלע־רען איטאליענ'ם פראטעקטאראט איבער אביסיניען. און אזעלכע בעדינגונגען איז געווען אונמעגליך צו בעקומען די הסכמה פון דעם אביסינישען קייזער.

די צייטונגען האלטען אויך, אז איצט וועט מו־זען קומען צו א קאנפליקט צווישען איטאליען און דער פעלקער־ליגע.

מינ. אידען אוועקגעפלויגען קיין לאנדאן

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
מינ. אידען איז היינט אויף אנ'עראפלאן אוועקגעפלויגען פון פאריז קיין לאנדאן.

צווייטער אינטערנאציאנאל
ארויסגעטראגען א פראטעסט־רעזא־לוציע געגען די כוונות פון איטאליען און אביסיניען

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
די האוואס אגענטור איז מודיע פון בריסעל, אז דער צווייטער אינטערנאציאנאל האט אויף א פער־זאמלונג אין בריסעל אנגענומען א פראטעסט־רע־זאלוציע געגען די כוונות פון איטאליען אין אביסי־ניען. אין דער רעזאלוציע ווערט אויפגעפאדערט צו בעשווערען איטאליען די פערזארגונג פון פערשידע־נע הצטרכות'ן, נישט צו ערטיילען איהר קיין שום פינאנציעלע הילף.

א צווייטע רעזאלוציע פאדערט אויף אלע סא־ציאליסטישע ארגאניזאציעס צו ארגאניזירען גרוי־סע דעמאנסטראציעס ערב דעם צוזאמענקונפט פונם פעלקער־בונד־ראט, ד. ה. ערב דעם 4 סעפטעמבער.

זיי רעדען אויך...
די מנובלים אין די שעפסען־פעלעכלעך

בערלין, 19 (ספ. טעל.)
דער מיסערפאלג פון דער קאנפערענץ פון 3 אין פאריז האט אויך אין דער דייטשער פרעסע ארויס־גערופען פערשידענע כאראקטעריסטישע קאמענ־טארען.

„בערלינער צייטונג אם מיטאג" שרייבט, דאס דייטשלאנד האט נאר מורא, אז גלייכצייטיג מיט'ן בעדראהטען שלום זאל אויך נישט ענטשטיין די סכנה פאר „איהר אייגענער שווערער און אונפער־אינטערעסירטע ארבייטען איבער דעם איבערבוי פון „אייראפא!"

נישטא ווער ס'זאל לאכען...

באראן אלאיזי
וועגען דער צוזאמענארבייט פון אי־טאליען מיט ענגלאנד און פראנקרייך

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
אין זיין דעקלאראציע פאר די קארעספאנדענ־טען פון דער אויסלענדישער פרעסע, האט דער בא־ראן אלאיזי צוו. אנד. דערקלערט, אז — דער הויפט ציל פון איטאליען איז זיכערקייט. אין הסכם מיט ענגלאנד און פראנקרייך פיהרט איטאליען א געמיינ־זאמע פאליטיק אין אייראפא. מיר זענען דעצידירט זי ווייטער צו פיהרען בשותפות, און מיר מיינען, אז די פאריזער קאנפערענץ וועט דערביי נישט זיין קיין מניעה. איטאליען מוז אין אייראפא שפילען די זעל־בע ראליע, וואס ענגלאנד און פראנקרייך.

וואס שייך דעם מיליטער אין אביסיניען, האט באראן אלאיזי דערקלערט, אז איטאליען האט דארט קאנצענטרירט 200.000 זעלנער געגען 450.000 אבי־סיניער.

איך האלט פאר נויטיג פעסטצושטעלען — האט באראן אלאיזי צוגעגעבען — אז עס איז נישט געווען קיין שום רייד וועגען א סכסוך צווישען אי־טאליען און גרויס־בריטאניען. פונקט פערקעהרט, אידען און איך האבען קאנפערירט מיט גרויס האר־ציגקייט און מיר האבען זיך געזעגנט ווי צום פריינדליכסטען.

„מיר מוזען זיך ארומקוקען, וואס ס'איז געשעהן"

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
דער אויסערן־מיניסטער סיר סאמועל האאר, וועלכער איז געווען אויף אפרוה־אורלויב אין נאר־פאלק, האט זיך היינט צוריקגעקעהרט קיין לאנדאן. דער מיניסטער האט זיך אפגעזאגט צו דערקלע־רען פאר דער פרעסע די סיבה פון זיין צוריקקעהר.

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
אנקומענדיג אויפ'ן פליה־פלאץ אין קראידאן האט דער מינ. אידען ערקלערט פאר זשורנאליסטען: „מיר מוזען זיך ארומקוקען אין דעם וואס ס'איז געשעהן".

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
די רייטער־אגענטור מעלדעט פון לאנדאן: דער מיניסטער האאר איז ארויסגערופען געווארען דורכן קעניג; מאקדאנאלד פאהרט ארויס קיין לאנדאן מאר־גען, און באלדווין — מארגען אין אווענד.

אפגעווארפען ראציאנעלע פארשלאגען

לאנדאן, 19. (ספ. טעל.) די ענגלישע פרעסע רעדט ארום דעם אדורכפאל פון דער קאנ־פערענץ אין פאריז, און בעטאנט אז די פארשלאגען וואס זענען ארויסגערוקט געווארען דורך ענגלאנד און פראנקרייך זענען געווען אבסאלוט ראציאנעלע.

אביסיניען האט געוואלט איינ־גיין אויף גרויסע הנחות?

פאריז, 19. (ספ. טעל.) די האוואס־אגענ־טור איז מודיע פון אדיס־אבעבא, דאס לויט ידיעות וועלכע שטאמען פון א בעגלויבטער קוועלע, און וועלכע זענען נאך לעת עתה נישט קאנטראלירט גע־וואָרען, זאל אביסיניען האבען בעת'ן די פערהאנד־לונגען וועגען א בשלום'דיגער ערלעדיגונג פונם סכסוך, דירעקט פארגעשלאגען — איינצוגיין אויף אפ־צוטרעטען א בעדייטענדען טייל פון איהר טערי־טאריום, וואס גרענצט מיט עריטרעא און סאמאלי ווי אויך אויף גאנץ ערנסטע ווירטשאפטליכע קאנ־צעסיעס.

נייע מיליטער־טראנספארטען
און צוגעמאכטע סחורה־בערזעס אין איטאליען

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
פון רוים ווערט מיטגעטיילט: די שיפען „סאטורניא" און „אטלאנטא" שווימען היינט א קיין אפריקא מיט 6 טויזענד מענשען. נעכטען האבען 2 שיפען אוועקגעפיהרט 10,000 מענשען.

די איטאליענישע רעגירונג האט היינט א־רויסגעגעבען א דעקרעט וועגען שליסען אלע סחורה־בערזעס פון ארטיקלען פון ערשטען געברויך, ווי, דהיינו, תבואה א. א. ח. אין די 10 גרעסטע פראווינץ־שטעט. דער ציל דערפון — פערזארגען די עקספעדיציע־כוחות.

פיר וועקלען א פינפטען

פאריז, 19 (סס. טעל.)
די פיר מיטגלידער פון דער איטאליעניש־אביסינישער קאנסולטאציע־קאמיסיע זענען זיך היינט צוזאמענגעקומען, בכדי אויסצואוועהלען א פינפטען ארביטער.

א פייערליכע לויה

רוים, 19 (סס. טעל.)
אין וועגעדיג איז היינט פארגעקומען די פייערליכע לויה פונ'ם מינ. ראסטא און זיינע 6 בעגלייטער, וועלכע זענען אומגעקומען אין א לופט־פליה־קאטאסטראפע היגטער קאירא.

דירעקטע פויליש־דאנציגער אונטערהאנדלונגען
האבען זיך נעכטען אנגעהויבען אין ווארשא

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)
אין הסכם מיט'ן פראטאקאל פון 8 ד. ח. האבען זיך דעם 19 ד. ח. אנגעהויבען אין ווארשא די די־רעקטע פויליש־דאנציגער אונטערהאנדלונגען. אין שייכות מיט די ענינים, וואס זענען פאראויסגעזעהן אינם פראטאקאל פונם 8 ד. ח.

לענסבורי'ס ווענדונג צום פויפסט
וועגען געמיינשטעלען זיך דער פערשפרייטונג פון קריגס־גייסט

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
דער פארזיצער פון דער לייבאר־פארטיי אין פאר לאמענט לענסבורי, האט היינט אוועקגעשיקט א בריף צום פויפסט, אין וועלכען ער בעט, אז דער פויפסט זאל בשותפות מיט די הויפטען פון אנדערע קירכעס און אמונות, צוליב די אינטערעסען פון שלום צונויפרופען א קאנפערענץ אין ירושלים, בכדי צו „דערקלערען גאט'ס פרידען און בעפעהלען צו מאכען א סוף מיט'ן פערשפרייטען דעם קריגס־גייסט.

אזעלכע אפעלען האט לענסבורי אויך ארויסגע־שיקט צום ראש פון דער אנגליקאנישער קירכע ערצ־בישאף קענטערבורי און צום אנפיהרער פון די אנדע־רע גערופענע פרייע קירכעס אין ענגלאנד.

פון'ם אינטערנאציאנאלען שאך־טורניר אין ווארשא

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)
אויף דער שאך־אלימפיאדע איז היינט אין אווענד געשפילט געווארען די פינפטע רונדע פונם דרוזשי־נע־טורניר.

עס האבען זיך פערענדיגט בלויז צוויי פארטיעס: פאלעסטינא האט געוואונען ביי דער שווייץ — $3\frac{1}{2}$ צו איין האלב, און אונגארן — שוועדען האט אין רעזולטאט געגעבען רעמי.

די ארץ־ישראל רעגירונג
וועגען שבת־רוה אויף די באהנען

ירושלים, (יט"א). די רבנות־הראשית אין א"י האט זיך זיינער צייט געווענדעט מיט א מעמא־ריאל צו דער א"י־רעגירונג וועגען שבת אלס רוה־טאג פאר די־יודישע באהן ארבייטער, אויף דעם מע־מאריאל האט דער הויפט־סעקרעטאר פון דער א"י־רעגירונג איצט געענטפערט: „דער אגענומענער מנהג פון דער באהן דירעקציע צו געבען די יודישע ארבייטער דעם רוה־טאג אין דער וואך, ווי ווייט מעג ליך שבת, איז דורך דער צייטווייליגער פעראָרדנונג פון טיילווייזען אפשטעלען די קאמוניקאציע זונטאג, נישט אנגעריהרט. איהר קאנט זיין זיכער, דאס די די־רעקציע וועט אויך ווייטער האלטען דעם מנהג אויף ווי ווייט די קאמוניקאציע פעראָרדנונגען וועלען דאס ערמעגליכען".

פערשוואונדען באזיל זאכאראוו
דער גרעסטער וואפען־שפעקולאנט אין דער וועלט

פאריז, 19 (ספ. טעל.)
„זשורנאל" איז מודיע פון לאנדאן, אז גרויס פעראינטערעסירונג האט ארויסגערופען דער פאקט פון פערשווינדען פון באזיל זאכאראוו'ן. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער געפינט זיך נישט אין קיין איינעם פון זיינע גיטער.

פידוע, שפילט זאכאראוו א געהיימע ראליע אין דער פאליטיק און איבערשיקען געוועהר־טראנס־פארטען.

דער דערנער וועג פון די „אומלעגאלע" עולים

ירושלים, (יט"א). אויפן באהן הויף פון ירו־שלים האט מען געזעהען הארצרייסענדע סצענעס מיט כמעט נאקעטע־יודישע עולים, אין בעגלייטונג פון דער פאליציי. עס האט זיך ארויסגעוויזען דאס צעהן פערזאן פון איראק, האבען זיך גנלאזט דורך סיריען קיין א"י. דער אראבער וואס האט זיי געפיהרט, האט זיי פאר דער א"י גרעניץ בערויבט, און זיי אויסגע־טון מוטער נאקעט, קומענדיג נאכהער אין א"י־דארף האבען זיי די אראבער איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פאליציי. די מענער האט די פאליציי א־ריינגעזעצט אין עכוער תפיסה, און די פרויען מיט די קינדער אפגעשיקט אין דער בית־לחם'ער תפיסה.

ירושלים, (יט"א). פארן גריכט אין נצרת זענען געשטאנען 5 יודען און זייערע משפחות. אג געקלאגט פאר ארייגגעהען אין לאנד אויף אנ'אונגע־זעצליכען וועג, דער ריכטער האט איינגעפונען דאס זיי פערדינען ארויסגעשיקט צו ווערען פון לאנד. דאך האט ער גערעכטען דעם הויך־קאמיסאר זיי צו לאזען אין א"י, ווייל צווישען די משפחות זענען אויך פאראן קינדער.

Dr. Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238=02
נעמהט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען. מענער־שוועכע
פון 8–11 בייטאג און פון 4–9 אווענ"

ראטעוועט אייער געזונד
קראנקע אויף רופטורען (ברוך־קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפן ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל־גארסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא־פעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.
ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען, אויף זשילאסעם. – גומי־זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל־ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177=09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס־באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק־בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

„נייער פאלקסבלאט"

ענטאייגנען די אינדוסטריע און קאנפיסקירען דאס פערמעגען. פאדערט דער לינקער פליגעל פון היטלעריזם

די לאגע אין דריטען רייך איז לעצטענס נישט וועהר קיין קלארע. פון פערשידענע זייטען בעמיהט מען זיך אויפצוקלערן די סיבות פון די לעצטע אויסברוכען פון טעראר. וואס האט אנגענומען מוראדיגע פארמען. אין דער לעמבערגער „כווילא" שרייבט דר. ראטענשטרייך וועגן דעם ענין פאלגענדעס:

„די לאגע אין דייטשלאנד הויבט זיך אן אויפצוקלערן. מען הויבט אן צו פערשטעהן פארוואס עס זענען פלוצלונג „אויסגעבראכען" אנטי־יודישע פאגראמען, פערפאלגונגען פון קאטאליקען, פון די קארפאראציעס, פונאנדערטרייבונג פון שטאלהעלם. אין דייטשלאנד פיהלט זיך א מאנגעל אין לעבענסמיטעל. אין אויגוסט ליידען די שטעט א דוחק אין פלייש, אייער און פוטער. קארטאפעל ווערען טייערער פון טאג צו טאג. צוליב דעם וואס די לויהנען פון די ארבייטער זענען געפאלען וואקסט די אונצופרידענהייט צוליבן יקרות. היטלערס פרעטאריאנער גיבען זיך אפ א דין וחשבון פון דער לאגע און זיי זוכען אן אויסוועג. אבער ביז זיי וועלען דעם אויסוועג געפינען גיבען זיי דעם פאלק „פערוויילונגען", אין דער פארם פון שלאגען יודען, פערפאלגען קאטאליקען, זוכען פערראט ביים שטאלהעלם. זיי בענוצען זיך מיט דעם דאזיגען אפיום ביז זיי וועלען נישט קומען צו אנ'איינהייטליכען פלאן וועגן דער ווייטערדיגער טעטיגקייט, אויב דער היטלעריזם זאל זיך אינגיכען נישט ענדיגען. צווישען די היטלעריסטען אליין הערשט א מיינונגס פערשידענהייט אין דער אפשאצונג פון דער לאגע דעריבער קומען זיי נישט צו קיין הסכם וועגן דער ווייטערדיגער ווירטשאפטליכער און פינאנציעלער פאליטיק.

שאכט'ס דרייסטע פינאנץ פאליטיק וואס האט מעגליך געמאכט די דייטשע בעוואפענונגען האט דערפיהרט דערצו, אז דייטשלאנד איז פערפלייצט פון פערשידענע מינים וועקסלען, צי פון וועקסלען פון ארבייטס בעשאפונג, אדער אנדערע רעגירונגס־וועקסלען, די קורץ טערמיניגע חובות בעטרעפען 19 מיליארד מארק. היטלערס פרעטאריאנער פיהלען אז זיי זענען נישט בכוח אויסצוקויפען די דאזיגע וועקסלען. די וועקסלען געפינען זיך אין פערקעהר און ווערען אנגענומען אנשטאט געלד. ווייל זיי האבען די רעגירונגס גאראנטיע.

שאכט וואלט די דאזיגע וועקסלען געוואלט אויסטוישען אויף אבליגאציעס. היטלערס פרעטאריאנער האבען אבער אנ'אנדערע מיינונג. אויף דעם געביט קומט צו א מיינונגס פערשידענהייט צווישען זיי און שאכט'ן. ווען די מיינונגס פערשידענהייט פערשארפט זיך, ווארפען די פרעטאריאנער זייערע שטאפעטען אויף די יודען, בכדי צו בעווייזען אז די מאסען זענען געגנער פון קאפיטאליזם, וואס איז דורך די יודען געשאפען געווארען, אז דער פאלקס צארן וועט נישט דערלאזען דאס דריטע רייך, נאכצומאכען די צייטען פון ליבעראליזם.

וואס ווילען אייגענטליך היטלערס פרעטאריאנער? זיי פראיעקטירען מבטל צו מאכען די חובות וואס די רעגירונג האט געמאכט בכדי צו פינאנסירען די עפענטליכע ארבייטען און די בעוואפענונגען. אין זייערע ארגומענטען נעגען שאכטס פראיעקטען, וועלכער וויל כלומרשט פערטיידיגען די אינטערעסען פון פריוואטען קאפיטאל, פעררופען זיי זיך, אויפן פיהרער אליין, וועלכער פרעדיגט זייט יאהרען, אז דער עפענטליכען וואוילשטאנד שטעהט העכער, פון פריוואטען וואוילשטאנד, דער עפענטליכער וואוילשטאנד פאדערט צו בעפרייען דאס לאנד פון די דאזיגע חובות, וואס מען האט געמוזט מאכען בכדי צו פערקלענערען די ארבייטסלאזיגקייט. און צוצוברעכען דעם ווערסאילער טראקטאט. זיי בערעכענען אז עס איז אויסגעשלאסען דאס דייטשלאנד זאל קענען שלעפען אזעלכע חובות ווי זי האט איצט, און אז דער דייטשער בורזשעט זאל קענען אויסהאלטען די פראצענטער פון די דאזיגע חובות. אבער אויך אויף די קופאנען, וואס די מלוכה דארף צאהלען פון די אבליגאציעס, און רענטען, איז נישט פאראן קיין געלד. דאס דייטשע ווירטשאפטליכע לעבען וועט די לאסטען נישט אויסהאלטען. דעריבער איז דער איינציגער אויסוועג צו אנולירען די חובות.

זיי רעכענען זיך אבער גארנישט דערמיט, אז אויפן בעפעהל פון דער רעגירונג האבען די שפאר־קאסעס געגעבען דער רעגירונג א הלוואה און אז די שפאר־קאסעס האבען די הלוואה געגעבען נישט פון זייערע קאפיטאלען נאר פון די קאפיטאלען וואס עס האבען זיי אנפערטרויט די שפארער. ווען דער פלאן צו אנולירען די חובות וואלט דורך היטלערן, אונטערן דרוק פון זיינע פרעטאריאנער אנגענומען געווארען, וואלט דאס געווען גלייך צו דער קאנפיסקאציע פון די פריוואטע פערמעגענס פון די קלענסטע אפשפארער.

היטלערס פרעטאריאנער, וואס זענען ארויסגעטרעטען מיט דעם ראדיקאלען אנטי־קאפיטאליסטישען פראגראם, געבען זיך אפ א דין וחשבון אז דאס אנולירען די מלוכה חובות מוז ערשיטערען די גאנצע דייטשע ווירטשאפט, דערויף האבען זיי איין ענטפער: דאס אויפהאלטען דאס אונבעגרעניצטע פריוואטע אייגענטום שטעהט אין א סתירה צו דער טאטאלער מלוכה, וואס היטלער וויל שאפען. און אזוי ווי נאר א טאטאלע מלוכה גאראנטירט די לאנג־יעהריגע הערשאפט פון היטלעריזם, דארף די מלוכה קודם כל איבער נעהמען די אינדוסטריע, עס איז נישט דערלאזבאר אז די אינדוסטריע זאל רייך ווערען אויפן חשבון פון דער מלוכה, אז זי זאל זיין א מלוכה אין א מלוכה. זי זאל דיקטירען די ארבייטער לויהנען, די רעגירונג וואס איז די מלוכה דארף זיין דער אייגנטימער פון די אינדוסטריע ווארשטאטען, ווייל נאר דאן וועט זי האבען די גאראנטיע אז די אינדוסטריע וועט זיך נישט פערבינדען מיטן אינטערנאציאנאלען קאפיטאל, וואס קוקט נאר אויס אויף דער מפלה פון דריטען רייך און היטלעריזם. דער אינטערנאציאנאלער קאפיטאל — דאס זענען יודען. די אינדוסטריע וואס ארבייט צוזאמען מיטן קאפיטאל שטעהט אונטערן יודישען איינפלוס וואס איז אין א סתירה מיטן היטלעריזם, זיין אידעאלאגיע און בעדערפענישען פון דייטשלאנד.

פון די דאזיגע טעארעטישע בעטראכטונגען פון היטלערס פרעטאריאנער איז נישט קלאר צי די אינדוסטריע דארף ענטאייגנעט ווערען פאר א געוויסע ענטשעדיגונג אדער אהן ענטשעדיגונג. אבער ווען אפילו א ענטשעדיגונג, וועלען די אייגענטימער און די אקציאנערען פון די פאבריקען אויך נישט האבען קיין סך פון די ענטשעדיגונגען ווייל מארגען קען ערשיינען א פעראָרדנונג, וואס אנולירט די אבליגאציעס אדער ווערט פאפירען, וואס די מלוכה וועט ארויסגעבען אלס ענטשעדיגונג.

די פערפאלגונג פון די קאטאליקען האט דעם ציל צו קאנפיסקירען דאס פערמעגען פון די קירכען און קלויסטערס וועלכע ווערען אויך בעטראכט אלס עקספאזיטורען פון רוימישען אינטערנאציאנאל. דער קאמף מיטן קאפיטאליסטישען און פויערישען אינטערנאציאנאל האט דעם ציל רייך צו מאכען די היטלעריסטישע פארטיי וואס איהר אייגענטום איז די מלוכה. דער צווייטער ציל פון דער דאזיגער פאליטיק איז צו ליקווידירען די געגנער פון רעזשים דורך צונעהמען ביי זיי דאס פערמעגען, וואס גיט מעגליכקייט פון אקציע. אז דאס איז א סאוויעטיזירונג פון היטלעריזם אונטערליגט נישט קיין שום ספק, שאכט איז געגען די דאזיגע פלענער. עס איז נאך נישט בעוואוסט אויף וועלכער זייט היטלער וועט זיך שטעלען. צי עס וועט זיך נישט ענדיגען מיט די פרעטאריאנער אזוי ווי עס האט זיך געענדיגט מיט רעהמען און חברים, ווען זיי האבען אנגעהויבען צו ראדיקאליזירען. עס איז א פראגע צי שאכט שטעלט אויך מיט זיך פאר אזא כוח, ווי עס איז געווען בלאמבערג, בעת מען האט אין נאמען פון די רייכסוועהר געפאדערט צו ליקווידירען רעהמען און חברים, צי וועט זיך בלאמבערג שטעלען אויף שאכטס זייט וועמענס פריינד און פארטנער ער איז אין פינאנסירען די בעוואפענונגען ווען די פרעטאריאנער וועלען אנהויבען פארסירען זייערע פלענער? און אפשר וועט שאכט, וועלכער האט געדינט דער ווייםארער רעפובליק און נאר צוליב קאריערע איז ער איבערגעגאנגען צו היטלערן נישט האבענדיג קיין דרייסטקייט זיך אקעגנצושטעלען דעם דרוק פון ראדיקאלען פליגעל פון די היטלעראוצעס, ווי עס מיינען אייניגע אינפארמירטע? דאן איז די סאוויעטיזירונג פון דייטשלאנד א זיכערע זאך. עס איז אבער אויך זיכער צוליב א אנדערע סיבה. דאס ברוינע דייטשלאנד קען נישט צאהלען קיין פראצענטער און חובות וואס זענען ענטשטאנען צוליבן שאפען די קינסטליכע קאניונקטור אין די פארסירטע בעוואפענונגען. דעריבער מוז עס געהען נישט נאר אויף א אנטי־קאפיטאליסטישע פאליטיק נאר אויך אויף דער קאנפיסקאציע פון די פערמעגענס.

דער אנגעווארפענער קאנדידאט אין קראקא

אנאליזירענדיג די וואהל־לאגע אין קראקא, וואו עס האט „געזיגט" א געוויסער הער ספירא, שרייבט דער „נאווי דזיעננעיק":

„אויב מען האט די וועהלער אוועקגענומען די איניציאטיוו צו בעשטימען קאנדידאטען, איבערטראגענדיג די דאזיגע איניציאטיוו אויף די וואהל קאלעגיומס, פון וועלכער דער פערזענליכער צוזאמענשטעל איז פון פריהער אויס געווען בעוואוסט, איז נישט געווען קיין שום ספק, אז די יודישע רעפרעזענטאנץ וועט אין קומענדיגען סיים נישט נאר צאהלענמעסיג פערקלענערט ווערען ביז צו א מינימום, אבער אויך אין אייכות פערקריפעלט און דערפיהרט ביז צו א קאריקאטור. אין דער ערנסטער עפענטליכער יודישער מיינונג האט געזיגט די איבערצייגונג אז אין אזעלכע בעדינגונגען איז גלייכער איינגאנצען נישט צו געהן צו דער וואהל אורנע, דאס וואלט נישט געווען עפעס א ערשיינונג פון אינערציע און פאליטישער פאסיוויטעט, נאר דווקא פערקעהרט א בעוויז פון אקטיוויטעט. מען האט אנגעוויזען אז א בעוויז פון פאסיוויטעט וואלט געווען א רעזיגנירטע שלום־מאכען סיי מיטן פאקט פון בעקומען א פינפאכיג קלענערע פארלאמענטארישע רעפרעזענטאנץ ווי עס קומט לויט די סטאטיסטישע ציפערען ווי אויך מיט אנגעווארפענע קאנדידאטורען, צו וועלכע די יודישע עפענטליכקייט האט נישט דעם קלענסטען צוטרוי. צוליב דעם האט די לאזונג פון וואהל אבסטינענץ אלץ מעהר געפונען אנהענגער אויף דער יודישער גאס.

די דאזיגע לאזונג האט אויך ארויסגעזאגט דער געעהרטער פיהרער פון פוילישען יודענטום דר. טהאן אין מאמענט ווען עס האבען זיך ערשט אנגעצייכענט די קאנטורען פון דער נייער וואהל ארדינאציע, האט דעפ. דר. טהאן פאראויסגעזעהען גענוי וואס פאר א קאנסעקווענצען זי וועט ברענגען ביים צוזאמענשטעלען די קומענדיגע רעפרעזענטאנץ פון פוילישען יודענטום אין פארלאמענט. געטריי זיינע דעמאקראטישע פרינציפען, איז דעפ. דר. טהאן געשטאנען אויפן שטאנדפונקט אז דער איינציגער ווירדיגער ענטפער פון דער יודישער געזעלשאפט אויף דער דאזיגער וואהל ארדינאציע וועט זיין א וואהל־אבסטינענציע.

אבער ווען עס האט זיך אלס מעהר דערנעהנטערט דער טערמין צו בעשטימען די קאנדידאטען דורך די וואהל קאלעגיומס, איז אין די ערנסטע קרייזען פון דער יודישער עפענטליכער מיינונג אנגעהויבען צו ענטשטעהן רעפלעקסיעס, צי מען דארף נישט אמאל ראטעווען די רעשטלעך וואס וועט זיך נאך לאזען ראטעווען. און ווען עס האט לאנגזאם אנגעהויבען מאכען א וועג דער געדאנק אז דער אינטערעס פון יודענטום פאדערט צו האבען א אייגענע פארשטעהערשאפט אין סיים, זאל זיין אפילו א פערקלענערטע, אין כמות, וואס איהר שטימע זאל געהערט ווערען, ווען דאס וועט זיין נויטיג, — דאן האט מען זיך געזאגט, אז דווקא די קליינע יודישע רעפרעזענטאנץ לעגט ארויף אויף אונז דעם חוב צו שיקען אין סיים א ערשטקלאסיגען צוזאמענשטעל פון יודישע פארלאמענטאריער און פון די פעהיגסטע און אויספרובירטע טוער.

און אויב אזוי איז דאך א קלארע זאך, אז אין דער ערשטער רייהע קומט אין בעטראכט די קאנדידאטור פון דעפוטאט צו אלע ביז איצטיגע סיימען, פון דעם געוועזענעם פרעזעס פון יודישען קאלא און דער הויפט־אנפיהרער פון פוילישען יודענטום, דעם דר. טהאן. זיין אנטייל אין דער יודישער רעפרעזענטאנץ פון סיים, וואס וועט בעשטעהן פון העכסטענס 5 פערזאן, וואלט מיט דעם גרויסען מאראלישען אויטאריטעט געקענט דערגענצען אין כמות דעם מאנגעל פון דער יודישער פארשטעהערשאפט.

צוליב דעם איז ענטשטאנען די פאדערונג צום דר. טהאן אז ער זאל נעהמען אין אכט די שווערע לאגע פון פוילישען יודענטום און מסכים זיין צו געהען אויף דעם פארגערוקטען פאסטען און ארויסשטעלען זיין קאנדידאטור אין קראקאווער קרייז, עס איז פאר קיינעם קיין סוד נישט אז דעפ. דר. טהאן, ארויספאהרענדיג א וואך פאר די וואהלען קיין אויסלאנד, האט נאך נישט געגעבען זיין הסכם אויסצושטעלען זיין קאנדידאטור, דאס האבען געמאכט די אלע יודיש־נאציאנאלע פעראיינען פון אונזער קרייז ערפילענדיג דעם הייסען וואונש פון די ברייטסטע קרייזען פון דער יודישער געזעלשאפט.

אבער אין וואהל־קאלעגיום פון 81 קרייז, וואס איז אויף א געהעריגען אופן פרעפארירט געווארען איז „אפגעקלאפט" געווארען די קאנדידאטור פון דעפ. דר. טהאן, אין דאזיגען קרייז, וואס האט איבער 50 פראצענט יודישע איינוואוינער האט מען געשאפען א וואהל קאלעגיום, אין וועלכען עס זענען אריין נישט קיין גאנצע 20 פראצענט יודישע פארשטעהער.

די יודישע געזעלשאפט פון אונזער שטאט וועט זיך נישט לאזען אנווארפען א קאנדידאטור וואס איז איהר פרעמד. וויפיל יודישע שטימען עס זענען נאר געווען אין עלעקטארען קאלעגיום (נישט רעכענענדיג דאס בינטעל „געטרייע ריטער" פון דעם אונפארטייאישען קאנדידאט) — זענען זיי אלע געפאלען פארן דעפ. דר. טהאן.

יעדע געזעלשאפט האט אזעלכע דעפוטאטען, אויף וועלכע זי פערדינט. דאס קראקאווער יודענטום איז אבער אין דער מיינונג, אז עס פערדינט נישט אויף דער דאזיגער קאנדידאטור, וואס מען בעמיהט זיך איהם אנצוווארפען. און דעריבער וועט עס די דאזיגע קאנדידאטור אפווארפען".

נייע סענסאציאנעלע רעוועלאציעס
וועגן דער דרייפוס־אפערע

דער ברודער פון דעם איצט פערשטארבענעם קאפיטאן דרייפוס גרייט צו צום דרוק די זכרונות פון פערשטארבענעם מארטירער, וואס וועלען זיין א פארטזעצונג פון דעם בוך, וואס דער פערשטארבענער האט מיט יאהרען צוריק ארויסגעגעבען אונטער דעם נאמען: „פינף יאהר פון מיין לעבען". גלייכצייטיג האט א פריינד פון פערשטארבענעם פולקאווניק א געוויסער ארמאן קארפאנטיע ארויסגעגעבען א גרויסע סענסאציע דורכ'ן פערעפענטליכען געוויסע רעוועלאציעס וואס ווארפען א נייע ליכט אויף פערשידענע פינסטערע און אונקלארע פרטים פון דער דרייפוס אפערע.

ארמאן קארפאנטיע ערקלערט נעמליך, אז ביז איצט איז אייגענטליך נאך נישט אויפגעקלערט געווארען ווער עס איז בעגאנגען דעם מלוכה פערראט, אין וועלכען מען האט בעשולדיגט דרייפוסען. די וועלט האט זיך נאר דערוואוסט אז דער מאיאר עסטערהאזי וואס איז געווען פערמישט אין פראצעס, איז געשטאנען אין קאנטאקט מיט'ן מיליטערישען אטאשע פון דער דייטשער פארשטעהערשאפט אין פאריז שווארצקאפען. דער דאזיגער שווארצקאפען האט איבערגעלאזט פערשידענע נאטיצען אין וועלכע עס געפינט זיך אבער נישט דער נאמען פון אמתען שולדיגען ווי אויך נישט וועגען דער ראל וואס עסטערהאזי האט געשפילט אין דער גאנצער שפיאנאזש אפערע.

ארמאן קארפאנטיע ערקלערט ווייטער, אז ער האט דעם שליסעל צום דאזיגען רעטעניש. עסטערהאזי איז נישט געווען דער אייגענטליכער שולדיגער ער האט נישט פון אייגענער איניציאטיוו געווארפען אויף דרייפוסען די שרעקליכע בעשולדיגונג, אין שפיאנאזש. ער איז נאר געווען א כלי זיין אין די הענט פון מאיאר אנרי וועלכער איז געווען דער גייסטיגער איניציאטאר פון דער גאנצער אפערע. דער דאזיגער מאיאר אנרי איז געווען דער וועלכער האט דער פאריזער צייטונג „ליבר פאראל" איבערגעשיקט דעם אנאנימען בריף מיט דער סענסאציאנעלער ווי אויך ליגנערישער מעלדונג אז קאפיטאן דרייפוס איז ארעסטירט געווארען און אז די מיליטערישע מאכט האלט דעם גאנצען ענין בסוד...

„די ליבר פאראל" האט צומארגענס פערעפענטליכט דעם אנאנימען בריף מיט דער סענסאציאנעלער מעלדונג, און דאס האט גורם געווען אז דרייפוס איז תיכף ארעסטירט געווארען.

דער מאיאר אנרי, וועלכער האט מיט זיין בריף געבראכט די גאנצע שרעקליכע טראגעדיע אויף דעם אונשולדיגען קאפיטאן דרייפוס, איז אליין נישט געווען דער שפיאן. די ליגנערישע מעלדונג וואס ער האט ארויסגעשיקט צו דער פאפולערער צייטונג איז גיכער געווען א רעזולטאט פון א קראנקהאפטער אמביציע.

דער דעמאלסדיגער שעף פון דער קאנטר־שפיאנאזש אפטיילונג פולקאווניק סאנדער, איז געווען קראנק און דאס קריגס מיניסטעריום האט זייט א געוויסער צייט געזוכט עפעס א פאסיגען מענש וואס זאל איבערנעהמען סאנדערס אמט. מאיאר אנרי האט פשוט געברענט איבערצונעהמען דעם דאזיגען פאסטען, און האט זיך מיט אלע מיטלען בעמיהט צו צואיילען זיין נאמינאציע אויף פולקאווניק סאנדערס נאכפאלגער.

בכדי אבער צו קומען צו זיין ציל האט מאיאר אנרי געמוזט געבען עפעס ספעציעלע בעווייזען פון זיינע אויסערגעוועהנליכע פעהיגקייטען. ער האט דעריבער אויסגעארבייט א געוויסען פלאן צוזאמען מיט עסטערהאזין. מאיאר אנרי האט גוט געוואוסט אז עסטערהאזי איז א ליידענשאפטליכער קארטען שפילער, אז ער ברויכט א סך געלד. און איז א מענש מיט א שוואכען כאראקטער. אנרי האט עסטערהאזין פערטרויט זיינע פלענער און האט איהם איבערגעגעבען א מיליטערישען דאקומענט וואס ער אליין האט געפעלשט. עסטערהאזי האט דעם דאזיגען פאלשען דאקומענט געדארפט איבערגעבען דעם דייטשען מיליטער אטאשע שווארצקאפענ'ען און ארויסרופען ביי איהם דעם איינדרוק אז דער דאזיגער דאקומענט איז א וויכטיגער מיליטערישער סוד פאר וועלכען מען דארף געהעריג גוט בעצאהלען. מאיאר אנרי האט געפלאנט דעם גאנצען שפיאנאזש פאל וואס ער אליין האט אינסצעניזירט שפעטער אויף א געניאלען אופן צו „ענטדעקען" און אזוי אויך זיך מאכען דעם וועג צו זיין ווייטערע קאריערע.

דער פראנצויזישער מאיאר האט אבער נישט פאראויסגעזעהן אז דער דאזיגער עסטערהאזי וועט שפעטער פערקויפען שווארצקאפענען שוין ריכטיגע דאקומענטען. וועגען דעם פאקט האט זיך אנרי דערוואוסט ערשט שפעטער נאכדעם ווי ער האט פון אנ'אגענט פון א פראנצויזישען שפיאנאזש ביורא בעקומען א קאפיע פון א אויטענטישען דאקומענט. וואס איז פערקויפט געווארען שווארצקאפענען. מיט שרעק האט מאיאר אנרי דערקענט אויפ'ן דאקומענט די כאראקטעריסטישע אייגענשאפטען פון עסטערהאזיס האנדשריפט. און ערשט דאן איז איהם געווארען קלאר, אז עסטערהאזי איז פון א פיקטיווען שפיאן געווארען א אמתער שפיאן.

און מאיאר עסטערהאזי האט זיך ווירקליך געפינען אין א שרעקליכער לאגע. ער האט מורא געהאט אז די מאכט וועט איהם האלטען פאר עסטערהאזיס שותף, א געוועהנליכער צופאל האט איהם דערפיהרט דערצו אז ער זאל ענטדעקען דאס דער קאפיטאן פון שטאב דרייפוס האט א פולשטענדיג עהנליכע האנדשריפט צו עסטערהאזיס האנדשריפט. די פעסטשטעלונג פון דאזיגען פאקט האט בעוואויגען דעם מאיאר אנרי, וואס האט זיך געפינען אין א פערצווייפעלטער לאגע, אין וועלכער ער האט זיך אריינגעפלאנטערט ארויסצושיקען דעם אנאנימען בריף צו דער „ליבר פאראל" און דער דאזיגער בריף, וואס האט געווארפען פולשטענדיג אונבעגרינדעט דעם פערדאכט אויף דעם אונשולדיגסטען מענש ווי עס איז געווען דרייפוס, איז געווארען דער אויסגאנגס פונקט פון דער גאנצער ריזיגער אפערע וואס האט דרייפוסען צוברעכען דאס לעבען און וואס א רייה פון יאהרען האט זי געטרייסעלט מיט דער גאנצער וועלט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

אלע אויסגעוועלטע קאנדידאטען פון די וואהל־קאלעגיעס אין לאדז
זענען מסכים צו קאנדידירען

נעכטען האט זיך געענדיגט דער טערמין ווען די קאנדידאטען וואס זענען געוועהלט געווארען אויף די קאלעגיע פערזאמלונגען האבען געדארפט אריינטראגען אין די וואהל קאמיסיעס זייערע הסכמות צו קאנדידירען אלס דעפוטאטען צום סיים.

ווי מיר דערוויסען זיך האבען אין די לאדזער 3 וואהל קרייזען דאס הייסט אין 15טען, 16טען און 17טען אלע אויסגעוועהלטע קאנדידאטען אפגעגעבען שריפטליכע ערקלערונגען אז זיי זענען מסכים צו קאנדידירען.

דערמיט הויבט זיך שוין אן דער אייגענטליכער וואהל־קאמף צווישען די קאנדידאטען גופא.

אין 15טען קרייז וואס איז ווי בעקאנט דער יידישער קרייז, קאנדידירען 5 פערזאן, וועלכע וועלען זיך דארפען איינטיילען מיט 2 מאנדאטען, די קאנדידאטען זענען: אלגייער, אויפן ערשטען ארט, דאן פרעזעס מינצבערג, אויפן צווייטען ארט, דאן קר־מען טראווקאווסקי, פאגאנאווסקי און פידלער.

אויך אין 16טען קרייז האבען אלע 5 קאנדידאטען אויסגעדריקט זייער הסכמה אנצונעהמען די עווענטועלע סיים־מאנדאטען, אויך אין דעם קרייז קאנדידירען 5 פערזאן: אדיי. בייליס, וואדאווסקי, העיוואווסקי, קאפטשינסקי, און פרל. פעיזער.

אין 17טען קרייז וועלען צווישען זיך קעמפען: לודוויק וואשקעוויטש, ווימיסלאווסקי. דוטקעוויטש, ריביצקא און זש. ראוי.

די לאגע אויפ'ן לאדזער דיסקאנטא־מארק
גרויסער אנבאט פון ערשטקלאסיגע וועקסעל־מאטעריאל

(אג) אויפ'ן לאדזער דיסקאנטא־מארק האט זיך אין די לעצטע טעג בעמערקט א שטארקע נאכפראגע אויף מזומן. צוליב וואס די פריוואטע דיסקאנטא איז געשטיגען. עס דארף בעמערקט ווערען אז לעצטענס האט די אנבאט פון ערשטקלאסיגען וועקסעל מאטעריאל שטארק זיך פערגרעסערט, וואס ערקלערט זיך מיט דעם אנהויב פון ווינטער סעזאן אין אלע צווייגען פון דער טעקסטיל אינדוסטריע, און וואס איז דערמיט פערבינדען דעם וואוקס פון טראנזאקציע. ביים רעאליזירען וועקסעל מאטעריאל מיט זשירעם פון ערשטקלאסיגע פירמעס האט מען אין די לעצטע טעג גענומען 11 ביז 12 פראצענט א יאהר, וואס שייך דעם דיסקאנט פון צווייט־ראנגיגען וועקסעל מאטעריאל, זענען די פריוואטע דיסקאנטערען ביים רעאליזירען די דאזיגע וועקסלען געווען זעהר פארזיכטיג, נעהמענדיג נאר אזעלכע וועקסלען וואס וועלען לויט זייער מיינונג גיכער אויסגעקויפט ווערען. די דיסקאנטא האט דא בעטראפען פון 1,25—1.50 און אפילו ביז 2 פראצענט א חודש. דריט־ראנגיגער וועקסעל מאטעריאל איז אינגאנצען נישט געווארען גענומען אין אכט ווייל די דיסקאנטערען האבען איהם נישט געוואלט רעאליזירען.

עס דארף נאך בעטאנט ווערען אז אין די לעצטע טעג האט זיך שטארק פערקלענערט דער אנבאט פון אזוי גערופענע פינאנץ־וועקסלען ד.ה. אזעלכע וואס ווערען אויסגעשטעלט פון פיקטיווע פערזאנען אויף דער אדרעס פון פערזאנען מיט פרייע פראפעסיעס. אזעלכע וועקסלען זענען דיסקאנטירט געווארען צו 1,5 ביז 2,5 פראצענט א חודש.

אריגינעלער איינפאל פון שוהל־גבאים
וועלכע האבען אויסגעמיטען אנ'עקסמיסיע פון זייער שוהל

אין באלוט דערצעהלט מען איצט א גאר שעהנע געשיכטע מיט א ווירט און א שוהל, וועלכע דער ווירט האט געוואלט עקסמיסירען, אבער צוליב א המצאה פון א גבאי איז געלונגען אפצוראטעווען די שוהל פון דער עקסמיסיע.

, אין סאמע הארצען פון באלוט געפינט זיך א שוהל וואו עס דאווענען פיל אנגעזעהענע בעלי־בתים, זייט א געוויסער צייט קומט פאר א סכסוך צווישען די אייגענטימער פון הויז און די גבאים פון דער שוהל, די הויזבעזיצער האבען בעשלאסען פאר יעדען פרייז די עקסמיסיע איבער דער שוהל אויסצופיהרען די עקסמיסיע האט דאס גריכט שוין געהאט צוגעפסקנט.

דער דאזיגער פאקט האט ארויסגערופען גרויס אויפרעגונג ביי די מתפללים וועלכע האבען בעשלאסען נישט צו דערלאזען אז די עקסמיסיע זאל אויסגעפיהרט ווערען.

די הויז־בעזיצער האבען זיך מיט די דאזיגע בעשלוסען נישט איבערגענומען און שוין די טעג האט די עקסמיסיע געזאלט אויסגעפיהרט ווערען, וואס טוען אבער די מתפללים? א קלייניגקייט: ווען ס'איז געקומען דער קאמארניק אדורכפיהרען די עקסמיסיע, איז פונקט אין שוהל פארגעקומען א הזכרה נאכן מארשאל פילסודסקי.

דער קאמארניק האט נישט געוואלט שטערען אזא פייערליכע תפילה און איז אוועק. איבערלאזענדיג אנ'אנדער טערמין פון דער עקסמיסיע. אבער ווען דער קאמארניק איז דאס צווייטע מאל געקומען איז ווידער פארגעקומען א פייערליכע תפילה נאכ'ן פערשטארבענעם מארשאל פילסודסקי, און די עקסמיסיע איז ווידער נישט פארגעקומען.

דערווייל האבען זיך אין דעם ענין אריינגעמישט פרעמדע מענשען, די הויז־אייגענטימער זענען וויי־כער געווארען און זענען אדורכגעקומען מיט די גבאים, די עקסמיסיע איז צוריקגעצויגען געווארען.

בלוטיג געשלעג צווישען אוואנטורניקעס
געמשפט געווארען פאר מארד־פרוב

(א) אויף דער בעשולדיגונגס באנק אין קרייז־געריכט איז נעכטען געזעסען דער 28־יעהריגער אנטאני לענארט פון פאביאניצער שאסעי.

צווישען לענארטן און דעם אוואנטורניק סטעפאן קעלאן וועלכער איז געווען דאס געשפענסט פון ווידזעוו און אלפרעד פולדע איז פארגעקומען א שארפער קאנפליקט צוליב דעם, וואס קעלאן און פולדע האבען צושלאגען לענארטס פרוי. אויף דעם באדען איז געקומען צו אפטע געשלעגען און אוואנטורעס און צוליב דעם האט לענארט שטענדיג געהאלטען א רעוואלווער אין טאש.

דעם 13טען מערץ ד.י. ווען לענארט איז ארויסגעגאנגען זענען איהם בעפאלען קעלאן און פולדע בעוואפענט מיט שטיינער און אייזענס.

לענארט האט זיך פערטיידיגט און אויסגעשאסען פון רעוואלווער. צוויי קוילען האבען געטראפען קיעלאנען אין דער ברוסט, ער איז שווער פערוואונדעט געווארען, און איז א לאנגע צייט געלעגען אין שפיטאל.

לענארט איז נעכטען געמשפט געווארען פאר פרובען צו דערמארדען קיעלאנען. לעאנארט האט זיך פערטיידיגט אז ער האט געשאסען צוליב דעם ווייל ער האט זיך פערטיידיגט פון אנפאל.

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען 25 עדות, דאס געריכט האט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל, לויט וועלכען: אנטאני לעאארט איז פערמשפט געווארען אויף 5 יאהר טורמע און אפלעגען דאס אויספיהרען די שטראף אויף 5 יאהר.

אנהויב פון סעזאן
אין דער וואל־בראנזשע

(אג) אין דער פערגאנגענער וואך זענען קיין לאדז אנגעקומען א סך סוחרים בעזונדערס פון גאליציען. די דאזיגע סוחרים האבען געקויפט הויפטזעכליך וואלענע סחורות, צוליב דעם, וואס אויף לאגער האבען זיי שוין נישט קיין שום זאפאסען. פון דער אנדערער זייט ווידער האבען זיי מורא געהאט אז די דאזיגע ארטיקלען זאלען נישט אויספעהלען, ווייל די פראדוקציע איז אין לויפענדען יאהר געווען א שוואכע.

וואס שייך די בייגוועל סחורות איז דא די בעוועגונג דערווייל נישט קיין בעדייטענדע. די פראדוצענטען האפען אבער, אז אין דער לויפענדער וואך וועט אויך אין דער בראנזשע זיך אנהויבען א בעוועגונג .

די צאהל ־ פעהיגקייט פון די סוחרים איז דערווייל א צופרידענשטעלענדע, דאס איז אבער נישט קיין בעוויז אז די לאגע האט זיך בכלל געבעסערט. דאס איז א נארמאלע ערשיינונג פאר יעדען אנהויב פון סעזאן, ווען די סוחרים בעמיהען זיך נאכצוקומען זייערע פערפליכטונגען, בכדי צו קענען מאכען נייע קניות.

צום יוו"א־צוזאמענפאהר

די יודישע דעמאקראטישע פאלקס פארטיי אין לאדז האט ארויסגעשיקט קיין ווילנע צום „ייווא"־צוזאמענפאהר פאלגענדע דעפעשע:

„די יודישע דעמאקראטישע פאלקס פארטיי אין לאדז שיקט איבער איהרע ווארימסטע בעגריסונג צו דער ערעפנונג פון ערשטען ייווא־צוזאמענפאהר און ווינשט ערפאלג אין דער ארבייט לטובת דער יודישער וועלטליכער קולטור.

וויצמאן, באלבארישסקי, כארי.

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 93־101

ספעציאליסט

פאר מענער־שוואכע־בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אוונד

ביליגסטער קייז וויזען

אויספלוג

צום קאנגרעס

פון דער נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע (נ. צ. א.)

אפפאהר מיט דער לאדזער פאבריקס־באהן

דעם 5־טען סעפטעמבער 18^{03}

דאס אנקומען קיין וויען דעם 6 סעפטעמבער 6^{30} פריה

אפפאהר פון וויען דעם 12־טען סעפטעמבער

פרייז —.130 זל.

פון לאדז קיין וויען און צוריק קיין לאדז מיט פאס און וויזע

עס זענען נויטיג פאלגענדע דאקומענטען:

1) א פאס, 2) 2 פאטאגראפיעס, 3) מיליטער־ביכעל.

די איינוואוינער פון פאביאניץ, זגערזש, אלעקסאנדער, טאמאשאוו און פיעטריקאוו, מוזען האבען פון דער סטאראסטווע א דערלויבניש אויף אפצופאהרען קיין אויסלאנד.

דינסטאג 20 אויגוסט

כ"א מנחם אב תרצה

זון־אויפגאנג 4.27

זון־אונטערגאנג 6.51

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע

מיטוואך, דעם 28־טען ה.ח. וועט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 אנהויבען צו אמטירען א ספעציעלע צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פון 1־טען שטאטישען פ. ק. או.

צו דער קאמיסיע דארפען זיך צושטעלען אלע רעקרוטען פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך, זיינער צייט נישט צוגעשטעלט צו דער פאבאר־קאמיסיע און האבן נאך ביז היינט נישט רעגולירט זייערע מיליטערישע בעציהונגען. דאס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11. פאליציי־קאמיסאריאטען, ווי אויך די, וועלכע האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען : פאטאש, פל. קאשטשעלני 10; קארעמזא, פאמארסקא 12; מילער, פעטריקאווער 46; עפשטיין, פעטריקאווער 225, גארטשיצקי, פשעיאזד 59; אנטאני יעזויטש פאביאניצקא 56.

אויסערגעוועהנליכע פערמעגענס־דאנינע

(א) די פינאנץ אמטען האבען פונאנדערגעשיקט צאהלונגס נאקאזען אויף דער אויסערגעוועהנליכער פערמעגענס דאנינע אויפן יאהר 1935.

דער טערמין פון איינצאהלען די דאנינע ענדיגט זיך דעם 31טען ד.ח. און נאך דעם טאג וועלען שוין צוגערעכענט ווערען ציגזען און קאסטען פאר דער „אופאמניעניע".

מ'וועט לערנען אין שול
ווי אזוי צו געהען אין גאס

(א) די שול אינספעקציע האט בעקומען אנ'אינסטרוקציע פון בילדונגס ־ מיניסטעריום, אז אין אנהויב פון שול יאהר זאל מען אין אלע עפענטליכע און פריוואטע שולען לערנען ווי אזוי מ'דארף געהען אין גאס.

אנשטעקענדע קראנקהייטען

אין דער צייט פון 1טען ביזן 17טען אויגוסט זענען אין דער געזונדהייטס אפטיילונג ביי דער שטאט פערוואלטונג אנגעמאלדען געווארען פאלגענדע פאלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען :

בויך טיפוס — 24 פאלען. דיפטעריט — 9 פאלען, שקארלאטין — 11 פאלען, מאזלען — 1, רויז — 3, קאקלוש — 6, קימפעט־היץ — 11 פאלען.

מיט א מעסער אין הארצען
אנפאל אין מיטען גאס

(א) אויף פראיעקטאוואנא 4 איז אויף לעאן וואזשניאק פלוצלונג אנגעפאלען אנ'אומבעקאנטער פערשוין און איהם אריינגעשטעקט א מעסער אין הארצען.

דעם שווער פערוואונדעטען האבען די דורכגעהער געפינען ליגענדיג אין א קאלוזשע בלוט. די פאגאטאוויע האט איהם אין א גסיסה צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. די פאליציי האט אנגעהויבען אנ'אויספארשונג כדי צו געפינען דעם אנפאלער.

זעלבסטמארד

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג אויף קאפערניקא 43 האט געפרובט צו בעגעהן זעלבסטמארד דער 21יאהריגער יאן בושעסקי, וועלכער האט זיך אנגעטרונקען מיט א שארפען סם.

דעם זעלבסטמערדער האט געפונען זיין פרוי, וועלכע איז צוריקגעקומען אין שטוב אריין. דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט אפגעפיהרט דעם זעלבסטמערדער אין שפיטאל אריין.

אונטערגעווארפען א קינד

(א) אין ווארטע זאל פון דער שטאטישער אפטיילונג פאר סאציאלער הילף איז אונטערגעווארפען געווארען א קינד פון אנ'ערך 4 וואכען. דאס קינד איז אפגעשיקט געווארען אין שטאטישען ערציהונגס הויז.

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32

עמפפאנגס־שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אוונד

זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום־טוב פון 9–1.

פאר דאמען — א בעזונדערער ווארטע־זאל.

באנדיטען האבען ערמארדעט א פאליציאנט

נאכדעם ווי זיי האבען ערמארדעט 2 פערזאן

(א) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז אין דארף פאכאזשין, לאסקער פאוויאט, פארגעקומען א דרייסטער און בלוטיגער אנפאל אויף דער לאנדווירטשאפט פון מאריאננא קוביק.

צוויי מאסקירטע באנדיטען האבען זיך אריינגעריסען אין דער וואוינונג פון מאריאננא קוביק און מיט עטליכע שאסען פון א רעוואלווער אוועקגעלעגט א טויטע די בעל־הביתטע און איהר טאכטער העלענא און דאן האבען זיי צוגערויבט 3500 זלאטעס און אנטלאפען.

די פאליציי האט איינגעארדענט א אבלאווע אין דער גאנצער געגענד כדי צו כאפען די אכזריותדיגע באנדיטען.

איצט דערוויסען מיר זיך וועגען א נייעם פערברעכען וועלכעס איז וואהרשיינליך אויסגעפיהרט געווארען אויך פון די זעלבע באנדיטען.

עהערנעכטען אין אוועגד האט דער פאליציאנט זיגמונט קאראטאק בעמערקט אין לאסק צוויי פערדעכטיגטע פערשוינען. וועלכע ער האט אויפגעפאדערט זיך אפצושטעלען און זיך אויסצולעגיטימירען. די באנדיטען האבען ערקלערט, אז זיי וועלען זיך אויסלעגיטימירען אין טויער, דער פאליציאנט איז אריין מיט זיי אין טויער אויף 11 ליסטאפאד 37, דארט האט איינער פון זיי ארויסגעכאפט א רעוואלווער און מיט איין שאס איהם אוועקגעלעגט א טויטען אויפן ארט.

נאכן אויספיהרען דעם מארד זענען די באנדיטען אנטלאפען אין דער ריכטונג קיין קאנסטאנטין.

פון לאדז זענען ארויסגעפאהרען עטליכע אפיציערען פון אויספארשונגס אמט. ס'האט זיך אנגעהויבען אן'ענערגישע אויספארשונג צו כאפען די געפעהרליכע באנדיטען.

דאקטאר פערמשפט אויף טורמע

פאר נישט קומען מיט באלדיגע הילף צו א שווער־קראנקע

נעכטען האט דאס אפעלאציע געריכט בעטראכט א טשעקאווען פראצעס פון א דאקטאר. וועלכער האט זיך ענטזאגט צו ערטיילען די נויטיגע הילף א חולה.

דער בעשולדיגונגס אקט דערציילט פאלגענדע געשיכטע:

אין יאנואר פ. י. איז אין וואוינונג פון ד"ר שלמה פריידזאן אין פאדעמביץ הינטער לאדז געקומען א געוויסער דזיעמאנקא און דערקלערט דעם דאקטאר אז זיין פרוי איז שטערבליך קראנק און נויטיגט זיך אין באלדיגער הילף.

יאדוויגא דזיעמאנקאווא איז קראנק געווארען נאכן געבורט און מען האט איהר גלייך געדארפט אפערירען.

דר. פריידזאן האט זיך אבער ענטזאגט צו גיין צו דער קראנקער דערקלערענדיג אז אין א דארפישער כאטע קאן אזא אפעראציע נישט אדורכגעפיהרט ווערען.

ווען אלע בקשות האבען נישט געהאלפען איז דזיעמאנקא אוועקגעגאנגען צו א זנאכאר און דער לעצטער האט אדורכגעפיהרט די אפעראציע די רעזולטאטען זענען געווען פאטאלע.

אויף מארגען איז די קראנקע געשטארבען.

אין רעזולטאט פון דער אדורכגעפיהרטער אויספארשונג איז קעגען דר. פריידזאנען פערפיהרט געווארען א פראצעס. דאס קרייז געריכט האט איהם פערמשפט אויף 6 חדשים ארעסט, קעגען דעם דאזיגען אורטייל האט אריינגעטראגען א אפעלאציע דער פראקוראר.

אלס עקספערטען זענען אויפן נעכטיגען אפעלאציע פראצעס ארויסגעטראטען פראפ. קארניצקי און דר. סומאדאק.

זייערע דערקלערונגען זענען אויסגעפאלען פארן אנגעקלאגטען גינסטיג.

די עקספערטען האבען נעמליך דערקלערט אז ווען מ'האט גערופען פריידזאנען זענען שוין פערלאפען 30 שעה, זינט זי איז קראנק געווארען און עס האט דעריבער קיין רייד נישט געקענט זיין וועגען א געלונגענער אפעראציע.

טראץ דער דאזיגער עקספערטיזע האט אבער דאס אפעלאציע געריכט מסכים געווען מיט די אויספיהרען פון פראקוראר און בעשטעטיגט דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאנץ. פערבייטענדיג ארעסט אויף טורמע.

אין די מאטיווען פון אורטייל ווערט געזאגט, אז נישט געקוקט אויף די אויפגעוויזענע דורך די דאקטוירים אומשטענדען האט דער דאקטאר געדארפט פאהרען צו דער קראנקער און אויספארשען דעם ענין אויף אנ'ארט.

מעין דארף בעמערקען אז דר. פריידזאן איז אלט 28 יאהר און האט קוים אנגעהויבען צו פראקטיצירען אלס ארצט.

פארק „העלענאוו" טעלעפאן 32־209

היינט, דינסטאג, ד. 20, פינקט 9 אווענד
איינציגער קאנצערט
פון וועלט־בעריהמטען אויבערקאנטאר
פון ווארשעווער סינאגאגע

משה קוסעוויצקי

נאך זיין טריומפאלען טורנע איבער ארץ־ישראל

איין פולשטענדיג נייער פראגראם פון תפלות. פאלקס און ארץ־ישראל - לידער, אויך אפערן - אריעס

ביים קלאוויר: פר. ליכטערמאן־דאווידאוויטש.

איינגאנג אין גארטען פון 2 א זייגער נאכמיטאג.
פון 5 נאכמ. קאנצערט פון יור. מוזיק פון סימפאנישען ארקעסטער, דיר. ס. פיעטרושקא.
איינטריטס - בילעטען צו 1,09 אויך צו 2,20 פאר זיך־פלעצער פערקויפט די טערקישע קאנדיטארייע אויך די קאסע פון העלענאוו.
די געקויפטע בילעטען זענען גילטיג.
פאספארטו און הנחה־בילעטען נישט צו בעקומען.

די הילפס־אקציע פאר סטערצעוו

דער וואיעוואדע בעמיהט זיך, אז די נשרפים זאלען וואס שנעלער בעקומען אויסגעצאהלט די אסעקוראציע־פרעמיעס

(א) די וואיעוואודזטווע און סטאראסטווע וועלכע האבען זיך אזוי שטארק פעראינטערעסירט מיט דער קאטאסטראפאלער שרפה אין סטערצאוו, שטרעבען אז די פערברענטע הייזער זאלען וואס גיכער צוריק אויפגעבויט ווערען, כדי נאך פארן אנקומען פון ווינטער זאלען די איינוואוינער קענען וואוינען אין די נייאויפגעבויטע הייזער.

ס'איז געשאפען געווארען א ספעציעלער בירגערליכער קאמיטעט צו העלפען די נשרפים וועלכער האט שוין אנגענומען די געהעריגע שריט אויף צו זאמלען געלד פאר די גליטענע.

לויט דער איניציאטיוו פון וואיעוואדע ה' האוקע נאוואק וועלען די גליטענע שוין אין דער נאהענטסטער צייט בעקומען אויסגעצאהלט די אסעקוראציע פרעמיעס וואס וועט ערלויבען באלד צוצוטרעטען צו דער אויפבוי־ארבייט.

א חוץ דעם איז ארגאניזירט געווארען א בעשפייזונגס אקציע וועלכע ערנעהרט איצט צענדליגער פאמיליעס וועלכע זענען געבליבען אהן ברויט.

ערב א שטרייק פון באלוטער טיכער־וועבער

גרויסע פערזאמלונג פון לוין־וועבער

אין צוזאמענהאנג מיט'ן דערנעהנטערען זיך פון ווינטער־סעזאן, האבען די פאבריקאנטען, וואס בעשעפטיגען טיכער - וועבער בעדייטענד פערקלענערט די פרייזען אזוי, אז זיי ענטשפרעכען נישט דעם טאריף פון 1934. אויף דער פערזאמלונג פון די טיכער־וועבער, וואס איז פארגעקומען אין לוין־וועבער מייסטער־פעראיין בושעשינער 7 איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען נייע פאדערונגען, צו די פאבריקאנטען, מיט א בעדינג, דאס די פאדערונג מוז אקצעפטירט ווערען ביז היינט 6 אוונד, אין געגענפאל ווערט מארגען, מיטוואך, געווארפען די ארבייט.

שרפות איז דערפער

(א) אין דער לאנדווירטשאפט פון גאיאווע יוזעף כוואלא וויעלונער פאוויאט איז אויסגעבראכען א שרפה, וועלכע האט פערניכטעט אלע בנינים, 7 בהמות, 2 פערד, 70 עופות, און בעוועגליכע גיטער. די שאדענס ווערען אפגעשאצט אויף 5000 זלאטעס.

* * *

אין דארף ברזאווי קאלער פאוויאט איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער לאנדווירטשאפט פון אנטאני שיקארסקי, דער שאדען בעטרעפט 6000 זל.

* * *

אויך אין דארף טשאלאוו, לאדזער פאוויאט איז אויסגעבראכען א שרפה ביים פויער יאן קאנעצקי, די שאדענס בעטרעפען 6000 זלאטעס.

2 גרויסע געווינסען

אנ'אונגעוויהענליכען סוקצעס האבען דערגרייכט די שפילער אין וואלאנאוו'ס קאלעקטור אין ווארשא.

דעם לעצטען ציהונגס־טאג פון דער 3־טער קלאס זענען ביי וואלאנאוו'ן געפאלען צוויי הויפטגעווינסען צו 100 טויזענט זלאטעס, איין געווינס אויף נומ. 59861 און דאס צווייטע געווינס אויף נומ. 103052 דאס גליק האט דאס מאל ווידער געשמייכעלט צו שפילער פון לאדז, מיר מוזען פערצייכנען, אז אזא פאל טרעפט זעהר זעלטען אין די געשיכטען פון דער לאטעריע. און דער דאזיגער צופאל האט טאקע געטראפען אין דער זעהר פאפולערער קאלעקטור פון וואלאנאוו, ביי יעדער קלאס, ביי יעדער ציהונג פאלען ביי וואלאנאוו'ן גרויסע געווינסען, דעריבער ווערט געראטען אלעמען צו פערזיכערן זיך מיט וואלאנאוו'ס לאסען.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע

פון 630.— זל. אן

ארגאניזירט

„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 33־249

אויך הנחה־פעסער קיין טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויע.

אויך קיין עסטרייך.

ר. איזראעל

משומדים

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

97)

— פאטער, דו וועסט העלפען אויפדעקען דעם שווינדעל, דו וועסט העלפען די כלומרשטע טענצערין צו דעמאסקירען?

— דו, מיין נארעלע, דו מיין נאאיוו טעכטערל. וואס געהט דיר דאס אזוי אין לעבען?

— ס'פערדריסט מיך שטארק. אזא זאך איז נאך אונערהערט ...

קאפיטעל 23

מאריאן איז ענטוישט

מאריאן איז ווידער געזעסען ביי סאבא אין צימער. לויט דעם ווי זי האט אפגערעדט מיט אידא'ן, האט סאבא זעהר העפליך דאסמאל אויפגענומען מאריאנען, וועלכער איז אהערגעקומען דא נישט מיט קיין גרויסע האפנונגען. איצט, ווען ער האט געזעהן די העפליכע אויפנאהמע, ווען ער האט געהערט דעם געענדערטען טאן, איז זיין שטימונג אויך געווארען אנ'אנדערע.

— סאבא, האט ער געזאגט, דו האסט מיר אזויפיל צרות פערשאפען. די לעצטע צוויי טעג בין איך ארומגעגאנגען ווי משוגע. איך האב מיר קיין ארט נישט געקענט געפינען. אויב איך וואלט היינט אויך בעקומען ביי דיר אזא קבלת־פנים ווי דאס פריהערדיגע מאל, וואלט איך זיכער בעגאנגען זעלבסטמארד. אזוי האב איך געהאט בעשלאסען.

— איך בין דאס פריהערדיגע מאל געווען שטארק אויפגערעגט. ס'איז מעגליך, אז איך בין געווען צו שארף בנוגע דיר. אבער דאס איז דאך שוין פאראיבער? איצט בין איך רוהיג און איך וואלט זיך טאקע געוואלט מיט דיר אדורכשמועסען.

מאריאן האט זיך ווידער דערשראקען.

— האסט נאך עפעס צו רעדען מיט מיר? איך האב געמיינט, אז יעדער מיספערשטענדעניש איז בעזייטיגט געווארען צווישען אונז.

— ס'האנדעלט זיך נישט וועגען קיין מיספערשטענדעניש. מיר זענען דערוואקסענע, רייפע און שכל'דיגע מענשען. מיר אליין דארפען זיך בעמיהען, אז די לאגע זאל קלאהר ווערען, אז סיזאל גארנישט בלייבען צווישען אונז נישט־דערזאגט אדער וואס זאל צווינגען אימיצען צו מאכען השערות.

— איך פערשטעה דיך נישט, סאבא. קיין שום אונקלארהייטען זענען צווישען אונז נישט פערהאנען. איך ליב דיך אזוי שטארק, ווי ביז איצט. אפשר נאך שטארקער, נאך הייסער, ביי מיר זענען קיין שום ספקות נישט פערהאן. איך געהער צו דיר און דו געהערסט צו מיר. קיין שום קרבן איז מיר ביז איצט נישט צו טייער געווען און וועט אויך ווייטער נישט זיין טייער.

— אט זעהסט מיין טייערער, ביי מיר איז דער ענין גאנץ אנדערש אוועקגעשטעלט געווארען. האט סאבא זעהר מילד געזאגט. מיינע געפיהלען האבען זיך געביטען. איך זעה נישט די מעגליכקייט, אז מיר זאלען ווייטער בלייבען צוזאמען. איך קען נישט נעהמען אויף זיך די פעראנטווארטליכקייט דערפאר, ווייל מיין הארץ איז נישט מעהר דערביי, ווייל איך ליב נישט מעהר.

— סאבא, צי האסט דו זיך ענטוישט אין מיר? צי האב איך געהאנדעלט אויף דעם אופן, אז דו זאלסט מיך אויפהערען צו ליבען?

— אפשר וועלען מיר נישט רעדען וועגען דער שולד און וועגען דער פערגאנגענהייט, האט סאבא געזאגט. דאס וועט צו גארנישט ברענגען. ס'איז אבער א פאקט, אז אזוי איז עס. צוליב וואס דארפען מיר האבען נארישע געדאנקען וועגען זעלבסטמארד אדער וועגען עהנליכע ענינים, איז נישט בעסער, אז מ'זאל זיך גוט פערשטעהן, פרובען אריינצודרינגען אין דער פסיכאלאגיע פון אנדערען. דעמאלט וועלען מיר זעהען דערגעהן צו א סאלק. דעמאלט וועלען מיר האבען די געהעריגע מאס פערשטענדעניש...

— ניין, סאבא, איך קען נישט איינגעהען דערויף, דו מוזט מיר זאגען, פארוואס דו האסט מיך אויפגעהערט צו ליבען?

— גראד אזוי, ווי איך קען נישט ערקלערען פארוואס איך האב דיך אנגעהויבען צו ליבען, אזוי גוט קען איך דיר נישט ערקלערען פארוואס איך האב אויפגעהערט צו ליבען. דו מוזט נעהמען דעם פאקט אזוי ווי ער איז. דאס איז נישט קיין פראגע פון שכל און לאגיק. דאס איז א פראגע פון הארץ און נשמה, וועלכע קענען לײדער נישט רעדען.

— ניין, ניין, איך וויל אפילו נישט הערען דערפון.

— הער מיך אויס, מאריאן, זאלען מיר אויפהערען מיט די סענטימענטען. בערעכען זיך און לעג זיך איבער דעם ענין. נעהם איהם אזוי ווי ער זעהט אויס אין דער ווירקליכקייט. איך ליב דיך נישט מעהר און ערקלער דיר קאטעגאריש, אז איך וויל מעהר זיך נישט צונויפגעהען מיט דיר איך האב דיר שוין געזאגט, אז די סיבות זענען פאר דיר נישט וויכטיג. דו דארפסט זיך אומקעהרען צו דיין פרוי און קינד, ווערען ווייטער א טרייער מאן און גוטער פאטער. פערגעס אן דעם קליינעם עפיזאד, וואס דו האסט געהאט אין דיין לעבען. ..

— איז דאס דיין קאטעגארישע שטעלונג, סאבא?

— יא, דאס איז מיין קאטעגארישע בעשלוס, לײדער, איז עס אזוי.

— פארוואס לײדער. אזוי ווילסט דו דאך און דו דארפסט זיין צופרידען דערפון. איך וועל דיר קיין שוועריגקייטען נישט מאכען טאקע דערפאר, ווייל איך האב דיך ליב. טאקע דערפאר, ווייל איך וויל ס'זאל דיר גוט זיין און דו זאלסט גליקליך זיין אין דער צוקונפט.

— דאס איז זעהר שעהן פון דיין זייט, דו ביזט א זעהר גוטער, און דיר האב איך זיך נישט ענטוישט.

— און וואס דען האסט דו זיך יא ענטוישט?

— אין זיך אליין, מאריאן, אין זיך אליין האב איך זיך ענטוישט און דאס איז ערגסטע. געגען אזא צושטאנד קען מען זיך בשום אופן נישט קיין עצה געבען.

— איצט האסט דו זיך ענטוישט, אין מאמענט ווען דו ביזט בעריהמט געווארען. אין מאמענט, ווען פאר דיר שטעהט אפען דער ברייטער וועג צו קאריערע. איצט האסט דו זיך ענטוישט? זאל איך דאס גלויבען? צי קען איך דיר דאס גלויבען?

— דו דארפסט מיר דאס גלויבען.

— ניין, דאס איז נאר אנ'אויסרייד. דו ווילסט פון מיר דוקא איצט פטור ווערען. דאס בעליידיגט מיך אמשטארקסטען.

— ניין, מאריאן, דו ביזט מיך אומזיסט חושד. מיר איז דאס אפילו נישט איינגעפאלען און דו אינספירירסט מיר אזעלכע זאכען, וועגען וועלכע איך האב אפילו נישט געטראכט.

— דאס איז מיין מיינונג. אבער כ'האב דיר שוין ערקלעהרט, אז איך שטעל דיר נישט קיין שוועריגקייטען, אויף ווידערזעהן, סאבא.

— אויף ווידערזעהן, מאריאן. ווילסט זיך אנדערש נישט געזעגענען מיט מיר?

— ניין, סאבא, נישט אנדערש. אויף ווידערזעהן, סאבא. איך האב מיר אויך מיין שטאלץ און מיין אמביציע.

מאריאן איז ארויסגעלאפען פון סאבא'ס צימער ווי א משוגענער. מ'האט נישט געוואוסט, צי ער איז איינגעגאנגען דערויף, וואס סאבא האט געזאגט, אדער ענטלויפט ער, כדי אונטערצונעהמען עפיס אנ'אקציע.

סאבא איז געבליבען אויף א מינוט זיצען. זי האט געטראכט וועגען דעם, צי זאל זי נאכלויפען מאריאנען, אדער נישט. זי האט בעשלאסען נישט נאכצולויפען, נישט רעאגירען דערויף אוןווארטען וואס די צוקונפט וועט ברענגען. יעדענפאלס האט זי לייכטער אפגעאטעמט. ס'איז געווען א שווערע אויפגאבע צו דערפיהרען דאס געשפרעך מיט מאריאנען ביז א סוף. ווי אזוי דער ענין זאל זיך ווייטער ענטוויקלען איז אבער קלאהר, אז מעהר וועגען דעם וועט סאבא נישט דארפען צו רעדען, און דאס האט פערלייכטערט איהר שווער געמיט.

דערווייל איז אנגעקומען אידא.

— זאג נאר, סאבא, ווי אזוי האסט דו ערלעדיגט מיט מאריאנען?

— כ'האב גארנישט ערלעדיגט. כ'האב פשוט ערקלעהרט, אז ער האט נישט וואס צו רעכענען און האפען, און דאס איז אלץ.

— און ווי האט ער אויפגענומען די דאזיגע ידיעה?

— פערשטעהט זיך, אז ס'האט איהם נישט געמאכט קיין פערגעניגען. ער האט מיר נישט קלאהר געענטפערט, צי ער נעהמט אן מיינע ערקלעהרונגען צי נישט. ער איז ארויסגעלאפען א בייזער, א ווילדער פון צימער, און כ'האב אפילו נישט בעוויזען איהם צו פרעגען, וואס ער האט בדעה צו טון.

— דער ענין איז ערלעדיגט, האט אידא געזאגט, פונקט אזוי ווי ס'איז ערלעדיגט דער ענין מיט סטעפאנען.

(פארטזעצונג קומט)

די אינטערנאציאנאלע רינג־קאמפען אין לאדז

קראוזער בעזיגט דעם דייטש שיקאט

דער נעכטיגער אָווענד אין צירק האָט זיך אָנגעהויבען גאַנץ רוהיג. אין דעם ערשטען קאמף האָט מיאַזשאַ בעזיגט אובאַ'ן אין דער 9 מינוט.

דער קאמף פון דעם איטאליענער טראוואגלין מיט'ן רוס זייסיג איז געבליבען אונענטשידען.

דער נעגער טהאָמסאָן בעזיגט אין דער 13 מינוט קארלעווסקי'ן.

דער קאמף גראבאָווסקי — ציקלאָפּ־שימקאָווסקי גיט נישט קיין רעזולטאט.

אינטערעסאנטקייט און א שיינע טעכניק ווייזט ארויס דער יודישער אטלעט קראוזער אין קאמף מיט'ן דייטש שיקאט. דער דייטש קעמפט ברוטאל, דאָך העלפט עס איהם נישט. קראוזער גיט אין א געוויסען מאָמענט א כאפּ דעם דייטש און ווארפט איהם ארויף אויף דער שטריק. דער דייטש מאכט זיך, אז ער קען ווייטער נישט קעמפען,, עס געלונגט איהם אָבער נישט. דער ארביטער הייסט איהם ווייטער קעמפען און שוין אין 1 מינוט נאָך דעם לעגט קראוזער איהם אוועק אויף די לאָפּאטקעס. דער עולם מאכט קראוזער'ן שטורמישע אָוואציעס.

היינט קעמפען:

דער בעריהמטער לאָדזער אטלעט טעאָדאָר טאָרנאָוו מיט נאָוואַק'ן, קראוזער מיט גראבאָווסקי'ן, טאָהמסאָן — ציקלאָפּ־שימקאָווסקי, שיקאט — טראוואגליני, מיאַזשאַ — זייסיג (רעצידירענד).

אָנהויב 8.45 אָווענד.

היינט קאנצערט פון משה קוסעוויצקי אין העלענאוו

היינט קומט פאָר דער לאַנג ערוואַרטעטער קאָנצערט פון אָבערקאַנטאָר משה קוסעוויצקי אין פּארק העלענאָוו.

צו דעם דאָזיגען קאָנצערט האָט ה' משה קוסעוויצקי צוגעגרייט די שענסטע פּערל פון זיין נייעם רעפּערטואַר.

Dr. med. L. Berman
פּעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציאַל־ארצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָווענד.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע־פּרייזען

א הויז דראָהט איינצופאלען

עוואקואירט עטליכע צענדליג לאָקאַטאָרען

(א) אויף דער פּעראָרדנונג פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט אין פּעטריקאָוו איז אדורכגעפיהרט געוואָרען א לוסטראציע פון דעם גרויסען וואוין הויז אויף ווארשאווסקא 16 וואו ס'וואוינען עטליכע צענדליג לאָקאַטאָרען.

די לוסטראציע האָט בעוויזען, אז דאָס הויז דראָהט איינצופאלען און ס'איז א געפאהר פאר די איינוואוינער, צוליב דעם איז פּעראָרדענט געוואָרען, צו עוואקואירען אלע לאָקאַטאָרען, וועלכע זענען צוזאמען מיט די פאָמיליעס איינגעאָרדענט געוואָרען אין די שטאָטישע הייזער. דאָס הויז וועט איינגעלייגט ווערען.

פאר פעררעטען די פארטיי־חברים

האבען די ענדעקעס איהם צושלאגען און דעמאלירט זיין וואוינונג

(א) אויף וואָרנא 14 איז בעפאלען געוואָרען דורך אומבעקאנטע פּערשוינען און שווער צושלאָגען געוואָרען א געוויסער עדוואַרד פּיאַטראָווסקי, א געוועזענער מיטגליד פון די ענדעקעס.

פּיאַטראָווסקי איז מיט א צייט צוריק בעזייטיגט געוואָרען פון דער ענדעקישער פּארטיי, ווייל מ'האָט איהם חושד געווען אז ער שטעהט אין קאָנטאַקט מיט דער פּאָליציי. דאַן איז פּיאַטראָווסקי אריינגעטרעטען אין דער נייער ענדעקישער פּארטיי.

דער אָנפאל איז איצט נעקומען מצד די אלטע חברים, וועלכע האָבען איהם נישט נאָר צושלאָגען נאָר אויך דעמאָלירט זיין גאנצע וואוינונג, די פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג.

טעאטער „ראָזמאַיטאָשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער.

שבת, ד. 24 אויגוסט פונקט 9[15] אָוונט

גאָר 1 אויפטריט פון די 12־יעהריגע זינגענדיגע און טאַנצענדיגע, ליבלינג פון לאָדזער טעאטער־עולם

לאה'לע אמזעל

צוזאמען מיט'ן גאַנצען ראָזמאַיטאָשטשי־אַנסאַמבל. נעשפּילט וועט ווערען מאַלי פּיקאָן'ס גרעסטער אָפּערעטען־שלאַגער מיט 20 נומערן געזאַנג

„יאנקעלע"

אין 3 אַקטען מיט עפּילאָג פון יעקב קאַליך, אין דער טיטול־ראָל „יאנקעלע"—לאה'לע אמזעל.

ווער עס וויל האָבען פאַרגעניגען? ווער עס וויל בעוואונדערן די 12־יעהריגע לאה'לע אמזעל? זאָל זיך שוין מעזאָרגען מיט בילעטען ביי דער קאַסע פון טעאטער ראָזמאַיטאָשטשי.

אפיציעלע סטאטיסטיק פון די ג"ח־קאסעס

„וויאַדאָמאָשטשי סטאַטיסטיטשנע" פּערעפּענטליכען סטאַטיסטישע ידיעות וועגען די ג"ח־קאַסעס אין פּוילען, וועלכע ווערען אונטערשטיצט דורכ'ן „דזשאָינט". די ידיעות בעציהען זיך צום יאָהר 1933 און ווייזען, אַז די צאָהל קאַסעס וואַקסט כסדר און האָט דערגרייכט אין בעריכט־יאָהר 698 קאַסעס. עס וואַקסט אויך די אַלגעמיינע בילאַנס־סומע פון די קאַסעס ווי אויך זייערע אייגענע קאַפּיטאַלען, צום 1־טען אַפּריל 1934 האָבען די קאַסעס ביי אַן אַלגעמיינער בילאַנס־סומע פון 9,8 מיל. זל., געהאַט 4,3 מיל. זל., אייגענע קאַפּיטאַלען. די קרעדיטען פון „דזשאָינט" דאַגעגען האָבען זיך פּערקלענערט אין פּערגלייך מיט די פריהערדיגע יאָהרען. צום סוף בעריכטס־יאָהר האָט „דזשאָינט" געהאַט אין די קאַסעס אַ קאַפּיטאַל פון 5,038 טויזענד זל. אַקעגען 5,152 טויזענד זל. מיט אַ יאָהר פריהער.

ראַדיאָ־ווינקעל

ענטדעקט דאָס געהיימניש פון קונץ־שטיק פון די פאקירען.

נייער בליק פון די געלעהרטע אויף סוגעסטיע, טעלעפּאַטיע און היפּנאָטיזם.

פיל בעריהמטע רייזענדע, וועלכע האָבען בעשריבען זייערע איינדרוקען פון אינדיען, דערצעהלען אָפט אין זייערע בעשרייבונגען ממש וואונדערליכע געשיכטעס וועגען די פאַקירען און זייערע מאַגישע קונץ־שטיק, מיט די דאָזיגע קונץ־שטיק, וואָס טראָגען אַ איבערנאַטירליכען כאַראַקטער, האָבען זיך פּעראינטערעסירט נישט נאָר די רייזענדע, נאָר אויך די געלעהרטע.

צו די בעליבטסטע קונץ־שטיק פון די פאַקירען געהערט, ווי בעוואוסט, דאָס צווינגען מיט'ן כח פון זייער ווילען אויפצוהויבען אין דער לופט שטוהלען, טישען און אַפילו שענק. אַ טייל געלעהרטע האָבען די דאָזיגע קונץ־שטיק בעטראַכט פשוט פאַר שאַרלאַטאַניזם און קונציגע אָפּנאַרעריי. דאַגעגען אַנדערע געלעהרטע, וועלכע האָבען גענוי קאָנטראָלירט און אויסגעפאָרשט די קונץ־שטיק פון די פאַקירען, ערקלערען, אַז די וויסענשאַפט האָט דאָ צו טון מיט כחות, וועלכע זענען איהר נאָך נישט בעוואוסט. אַלענפאַלס האָט מען דאָ צו טון מיט אַ געוויסער ווילענס־קראַפט פון די פאַקירען, אָבער אין וואָס עס בעשטעהט די דאָזיגע קראַפט, אין די געלעהרטע נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

דער איטאַליענישער נערווען דאָקטאָר, פּראָפעסאָר פערדינאַנד קאַראַמאַלי, האָט אין משך פון עטליכע יאָהר זיך ספּעציעל בעשעפטיגט מיט'ן אויפקלערען פון די דאָזיגע וואונדערבאַרע און אַזוי מערקווירדיגע קונץ־שטיק. אין משך פון זיינע לאַנגע בעאָבאַכטונגען האָט זיך ביי איהם ענטוויקעלט אַ גאַנצע טעאָריע וועגען די אייגענשאַפטען פון מענשליכען כח.

דער פּראָפעסאָר האָט געשטעלט א טעזע, אַז דער מענשליכער מוח איז אַרומגענומען פון אַלע זייטען מיט א נעץ פון נערווען, וועלכע זענען ענליך צו אַ אַנטענע, מיט דער הילף פון וועלכער דער מוח שיקט אַרויס זיינע ספּעציפישע כוואַליעס.

אין זיין טעאָריע שטיצט זיך פּראָפ. קאַראַמאַלי אויף די עקספּערימענטען פון רוסישען געלעהרטען לאַזאַרעוו, וועמען עס איז געלונגען פעסטצושטעלען, אַז די נערווען־צענטערן אין מענשליכען מוח שיקען אַרויס כוואַליעס לערך 3,000 מעטער די לענג, כדי דאָס פעסטצושטעלען, האָט ער ספּעציעל אויסגעבויט א קאַמער ביי וועלכער די ווענד, פּאָדלאָגע, סופיט זענען געמאכט געוואָרען אויס בליי. אין דער דאָזיגער קאַמער האָט ער אריינגעשטעלט אַ בעט, אַ טיש און אַ שטול, אַזוי אַרום האָט דער פּראָפעסאָר געהאַט די זיכערקייט, אַז דורך די בלייערנע ווענד וועלען נישט קאָנען דורכדרינגען קיין שום שטראַהלען, ווייל אַפילו די שטאַרקע קאָסמישע שטראַהלען ווערען פּערהאַלטען דורך אַ בלייערנער וואַנד. אין דער דאָזיגער קאַמער האָט פּראָפ. קאַראַמאַלי אַריינגעלאָזט א פּאַציענט און נישט ווייט פון איהם האָט זיך אוועקגעזעצט דער פּראָפעסאָר ביי א טישעל, אויף וועלכען עס האָט זיך געפונען דורך איהם אַ ספּעציעל אויפגעבויטער ראַדיאָ־אַפּאַראַט. ביים דרעהען מיט דער גאַלקע פון אַפּאַראַט האָט דער געלעהרטער פּלוצלינג דערהערט מאָדנע גערוישען און טראַסקען אין הער־טרייבעל, לויט דער מיינונג פון'ם פּראָפעסאָר האָבען זיך דאָס געלאָזט הערען די כוואַליעס, וואָס דער מוח פון פּאַציענט האָט פון זיך אַרויסגעגעבען, ווייל קיין שום אַנדערע כוואַליעס האָבען דורך די בלייערנע ווענד אין דער קאַמער דאָך נישט געקאָנט אַדורכדרינגען.

היות אַנדערע געלעהרטע האָבען זיך אָבער צו די דאָזיגע עקספּערימענטען בעצויגען זעהר קריטיש און סקעפּטיש — האָט דער פּראָפעסאָר דורכגעפיהרט אַ צווייטען עקספּערימענט, וועלכער האָט דאָס בעדאַרפט פעסטשטעלען, אַז עס זאָל שוין דערביי קיין שום ספק נישט זיין.

צוליב דעם צוועק האָט ער קאָנסטרואירט אַ זעהר פיהלבאַרען עלעקטרישען אינסטרומענט, ענליך צו אַ גאַלוואַנאָמעטער, וועלכער האָט בעדאַרפט פּערצייכענען אויף'ן פּאַפּיר אַלע געדאַנקען־ענדערונגען, וועלכע ווערען אַרויסגעשיקט אויף די געהיימניספולע כוואַליעס פון'ם פּאַציענט'ס מוח.

אין דער בלייערנער קאַמער איז ספּעציעל אַריינגעלאָזט געוואָרען אַ נאָרמאַלער מענש, דערנאָך אַ מעדיום, און צום סוף — אַ משוגענער.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער דאָזיגער אַפּאַראַט האָט ביי יעדען פון די דאָזיגע דריי מענשען געצייכענט אַנדערע ליניעס און זיגזאַגען. זיינע ווייטערע פּרובען האָבען דערוויזען, אַז ביי די געפיהלען פון שרעק, כעס, פּערוואונדערונג און אַזוי ווייטער האָט די פעדער פון אַפּאַראַט געצייכענט יעדעס מאָל גאַנץ אַנדערע כאַראַקטעריסטישע ליניעס.

אַזוי אַרום איז דעם פּראָפעסאָר געלונגען אויפ'ן פּאַפּיר אָנצושרייבען דעם געהיימניספולען „שיפער פון'ם געדאַנק". זעלבסטפערשטענדליך איז נאָך איצט אונמעגליך דעם דאָזיגען שיפער צו פערשטעהען און איהם איבערצולייענען אַזוי ווי'ט האַלט עס נאָך נישט, אַז מען זאָל שוין יעצט קענען מיט דער הילף פון אַ אַפּאַראַט פשוט אויפכאַפּען און איבערלייענען יענעמ'ס געדאַנקען, אַזאַ אַפּאַראַט וואָלט פשוט געווען אַ גליק פאַר די אויספאָרשונגס־ריכטער, וועלכע וואָלטען אייגנס - צוויי באַלד געוואוסט די פערבאָרגענע געדאַנקען פון פערדעכטיגטע אָדער בעשולדיגטען.

די התחלה דערצו איז שוין אָבער געמאַכט געוואָרען, ווייל עס איז שוין בעוויזען, אַז דער מענשליכער מוח שיקט פון זיך אַרויס כוואַליעס, וועלכע דער ראַדיאָ־אַפּאַראַט האָט אויפגעכאַפּט און אַנ'אַנדערער אַפּאַראַט האָט זיי פערצייכענט אין דער פאָרם פון ליניעס און זיגזאַגען.

מען האָפט, אַז אַ דאַנק דער דאָזיגער ענטדעקונג וועט שוין איצט לייכטער זיין אויפצוקלערען דאָס געהיימניס פון ווירקען אויף אַ מרחק פון איין מענש אויפ'ן אַנדערען און זאָגאַר אויף פערשידענע געגענשטאַנדען, ווי מען זעהט עס ביי די פאַקירען.

די אַלע ביז איצטיגע השערות וועגען די היפּנאָטישער סוגעסטיע און טעלעפּאַטיע וועלען אויסגעטייטשט ווערען אויפ'ן זעלבען אופן, ווי עס קומט פאָר ביים אַרויסשיקען די ראַדיאָ־כוואַליעס, דער מוח פונקט ווי אַ ראַדיאָ־סטאַציע, שיקט אַרויס פון זיך אַ כוואַליע, וועלכע ווערט אויפגעכאַפּט דורך אַנ'אַנדערען מוח, וואָס איז גראַד אָנגעשטעלט אויף דער דאָזיגער לענג פון דער כוואַליע.

אכטונג, ראַדיאָ - האָזען!

פאַר הערען ראַדיאָ אויף „גאַפּע" דראָהט א שווערע שטראַף.

ווער איז אַ ראַדיאָ־האָז? יעדער איינער, וואָס מאַכט זיך אַליין א ראַדיאָ־אַפּאַראַט אָדער קויפט אַזעלכען אין אַ געשעפט און מעלדעט נישט וועגען דעם אין נאָהענטסטען פּאָסט־אַמט, כדי דאָדורך נישט אַריינטראָגען דעם חודש־אָפּצאָהל.

לויט'ן ארט. 28 פון געזעץ וועגען פּאָסט, טעלעגראַף און טעלעפאָן, ווערט אַזאַ זאַך בעטראַכט פאַר אַ שטאַרק פערברעכען און עס דראָהט אַ האַרבע שטראַף.

דאָס געזעץ זאָגט: „דער שולדיגער אין פערלעגען אָדער בענוצען זיך, מיט די פּאָסט־, טעלעגראַף־ און טעלעפאָן־איינריכטונגען אין געגענזאַץ צו די פאָרשריפטען פון געזעץ, ווערט בעשטראָפט מיט אַרעסט ביז דריי חדשים און א געלד־שטראַף ביז דריי טויזענד זלאָטעס אָדער מיט איינער פון די דאָזיגע שטראָפען, גלייכצייטיג מיט דער שטראַף קאָן אויך קאָנפיסקירט ווערען די איינריכטונג לטובת דער מלוכה.

פון דאַנען איז צו זעהען, אַז אַ ראַדיאָ־האָז ווערט בעטראַכט ווי אַ פערברעכער, ווייל דורך דעם, וואָס ער רעגיסטרירט נישט זיין ראַדיאָ־אַפּאַראַט און טראָגט נישט אַריין דעם חודש־אָפּצאָהל, ברעכט ער דאָס געזעץ, לויט וועלכען מען איז בפירוש מחויב זיך צו רעגיסטרירען און צו צאָהלען דעם ראַדיאָ־אָבצאָהל.

די דאָזיגע „שוואַרץ־הערערס" זענען די גרעסטע שונאים פון ראַדיאָ, ווייל דורך די פערקלענערטע איינקונפטען פון דער ראַדיאָ־סטאַציע קאָן זי זיך נישט ענטוויקלען ווי געהעריג און מען שטערט איהר צו פערבעסערען און בעזייכערען די פּראָגראַמען.

פון צענטראלען האנדווערקער־פערבאנד

(פּילסודסקיעגאָ 69)

דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער פערבאַנד פילט. 69 מאַכט אויפמערקזאַם, אַז די אַלע האַנדווערקער און קליין־אינדוסטריעלער, וואָס בעקומען אויפפאָדערונגען פון שטייער־אַמט זיך צוצושטעלען פערזענליך אָפּצוגעבען פּרטים וועגען דער הכנסה פאַרן יאָהר 1934, און האָבען אויף איינגענעם אויסהאַלט מינדעריעהריגע קינדער, זיך פריהער צו פערזעהען מיט אַ בעשייניגונג פון בעשטאַנד פון דער פאַמיליע.

די בעשייניגונגען גיט אַרויס דער מאַגיסטראַט.

דאָס נישט אָפּגעבען די בעשייניגונג אין טערמין וואָס איז פאָרגעזעהן אין דער אויפפאָדערונג, איז גורם, אַז מען זאָל נישט אַראָפּרעכענען פון דער הכנסה די סומע, וואָס בעטרעפט פאַר אויסהאַלטען די פאַמיליען - מיטגלידער.

פון היטעלמאַכער - צעך

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שווערער לאַגע, וואָס דאָס היטעל־מאַכער פאַך לעבט לעצטענס איבער, צוליב דער שעדליכער קאָנקורענץ, איז די פערוואַלטונג פון צעך מיט דער פאַך־קאָמיסיע צוגעטרעטען אָנצונעהמען געגען דעם אַ ענערגישער אַקציע. צו נאָרמאַליזירען די פרייזען פאַר ארבייט.

פון גלעזער - צעך

פאָריגע וואָך איז ענדגילטיג געשאַפען געוואָרען א סעקציע פון גלעזער און שלייפער־געזעלען, וואָס זענען בעשעפטיגט ביי די מיטגלידער פון צעך.

די סעקציע איז געשאַפען געוואָרען לויט די פאָרשריפטען פון אינדוסטריע־געזעץ.

עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען א פערוואַלטונג מצד די שלייפער פון פאָלגענדע פערזאָנען. וואָיטשאַק (פאָרזיצער), גוטאַנצעצקי (פערטרעטער), באַטשקאָווסקי (קאַסיר), גלאַצעק (סעקרעטאַר) מצד דער פערוואַלטונג פון גלעזער־צעך איז אין דער סעקציע פערטרעטער דער פאָרסטאַרשי ה. טילטשינסקי.

אין דער סעקציע וועלען אויך אָרגאַניזירט ווערען די הויף־גלעזער, וועלכע זענען נאָך ביז איצט אין צעך נישט אָרגאַניזירט.

פון דער עקספּעדיציאנס־בראנזשע

אין דער רייהע פון די עקספּעדיטאָרען, וועלכע זענען טעטיג אויפ'ן געביט פון דער שטאָט לאָדז, שט'ט מיט זיין האַלידקייט און פינקטליכקייט ביים אויספיהרען די איהם אָנפערטרויטע עקספּעדיציאָנס־טראַנספּאָרט־אויפגאַבען ל. לאַיד קראַיאָווי, וועלכער האָט צום קומענדען סעזאָן בעדייטענד פערברייטערט זיין טעטיקייט, הויפּטזעכליך אין די טראַנספּאָרטען קיין וואַרשאַ, פּאָזען, בידגאָשטש ווי אויך צוריק. ספּעציעלע אָפּטיילונג צו פעראָפּאַקען און אין אַוועקצושיקען בּאַהו־פּעקלעך צו דער פּראָווינץ־קליענטעלע. די דאָזיגע פירמע ערלעדיגט זעהר פינקטלעך צו איהר אָנפערטרויטער איניקאַסאָ אויפגאַבען.

די זענדונגען זענען פערזיכערט אין די בעדייטענדסטע אַסעקוראַציע־געזעלשאַפטען. די ביוראָס אין לאָדז, וואַרשאַ, פּויזען און אין בידגאָשטש געפינען זיך אין בעליבטען האַנדעלס־צענטרום, וואָס גיט די זיכערקייט פון אַ שנעלער ליפערונג און צושטעלונג פון זעמטליכע זענדונגען, וועלכע ווערען נאָרמאַל דעם צווייטען טאָג צוגעשטעלט אין די בעטרעפענדע געגענדען.

ראדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאג, דעם 20 אויגוסט

6.36 — גימנאַסטיק. 6.50 — פּליטען. 7.20 — ידיעות. 7.30 — פּליטען. 11.57 — צייט־סיגנאַלען. 12.03 — ידיעות. 12.15 — טאַנץ־מוזיק. 1.05 — פּליטען. 1.35 — סערענאַדעס און טענץ. 3.15 — בערזע. 3.25 — עקספּאָרט. 3.20 — מוזיק. 4 — פון פּ. ק. אָ. 4.15 — סאָליסטען־קאָנצערט. 5 — קאָנצערט פאַר זומער־וואוינונגען און קור־ערטער. 6 — רעפעראַט. 6.10 — א מינוט פּאָעזיע. 6.15 — „גאַנץ פּוילען זינגט". 6.45 — פּאָפּולערע מוזיק. 7.15 — רעקלאַמע - קאָנצערט. 7.30 — געזאַנג. 7.50 — אקטועלע שמועסען, 8 — פּליטען. 8.10 — קאָנצערט. 8.45 — אָווענד־ידיעות. 9 — מוזיק. אודיציע. 9.30 — קאָנצערט. 10.30 — ספּאָרט. 10.40 — קאָנצערט. 11 — ידיעות, קאָמוניקאַטען. 11.05 — פּאָרטזעצונג פון קאָנצערט.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	— — —	—	93.13
3 פּראָצענטיגע	בּוראָוולאַנע	—	42.00
4 „	דאָלאַרובקאַ	—	53.50
7 „	סטאַביליזאַציע	(אַמ.)	66.00
5 „	וואַרשאַווער ש.־ב.	1934	58.00
5 „	לאָדזער		52.50
ענגלישער פונט	—	— —	26.23
דאָלאַר אָפיצ.	5.27,00	נישט אָפיצ. —	5.24
גאָלד־דאָלאַר	—	— —	9.05
גאָלד־רובל	—	— — —	4.70
דייטשער מאַרק	—	— —	1.77

Kopiec
Józefa Piłsudskiego
Konto w P. K. O. 444.

„JERZY MILL" Łódź, Piotrkowska 73 poleca wieczne pióra
Repr. wiecznych piór Dr. JUNGH'a na Rzp. Polską i w. m. Gdańsk.

די שקלאַפין פון מאַנדאַליי

היינט פּרעמיערע!
גרויסע ליבעס-דראַמע
אונטער'ן נאָמען:
KAY FRANCIS, RICARDO CORTEZ, WARNER OLAND אין די הויפּט-ראָלען:
אויסערדעם: א מוזיקאַלישע קאָמעדיע און לאַנד-אַקטואַליטעטן.
אָנהייב 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.

קלאַנג-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

לעטשניצע
פאַר ווענערישע קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
ווענעריש-קראַנקע, מענער-שוואַכע
און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
א בעראַטונג 3 זל.

פּריוואַטע האַנדעלס-קורסען
פון י. מאַנטינבאַנד
אין לאָדז, פּושעיאַזד 12
טעל. 157-91.
דער אונטערריכט הויבט זיך אָן דעם 3. סעפּטעמבער 1935, 7 א זייגער אָוונט.
אַנשרייבונגען נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון די קורסען טעגליך פון 11—1 און פון 4—8 אָוונט.
דירעקטאָר פון די קורסען
י. מאַנטינבאַנד.

אַמביליגסטען
קויפט איהר נאָר אין דער עלטסטער פירמע
J. B. WOŁKOWYSKI
לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 11.
טעל. 137-70
עקזיסטירט זייט 1896
אַגרויסער אויסוואַהל פון קינדער-וועגעלעך, מעטאַל-בעטען, מאַטראַצען, אייז-קאַסטענס, פעלד-בעטען א. ד. גל.
געדענקט די אדרעס!

SZKOŁA PRZEMYSŁOWA
Tow. Szerzenia Oświaty i Wiedzy Techn. wśród Żydów w Łodzi
Pomorska 46-48, tel. 163-80.
אָפּטיילונגען: טעכנישע, עלעקטראָטעכנישע און וועבעריי.
אַנמעלדונגען פון די קאַנדידאַטען אויפ'ן 1-טען קורס נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון דער שולע טעגליך פון 10 פריה ביז 2 נ"מ
די פריפינגס-עקזאַמענס וועלען זיך אָנהייבען דינסטאָג, ד. 3 סעפּט. 1935.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 134-72
נעמט אָן פון 2 ביז 3.30 נאָכמיטאָג
און פון 6.30 ביז 8.30 אָוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10—12 בייטאָג.

צוליב אַברייזע
קיין ארץ-ישראל
ווערט פערקויפט א ווייניג גענוצט שפייז-צימער, א קינדער-צימער, א דאַמען-קאַראַקול-פּעלץ, א מענער-פּעלץ (א לירע) אין גוטן צושטאַנד, א ראָווער (א דאַמסקע) ווי אויך פערשידענע אַנדערע זאַכען, סילינסקיעגאָ 47. — צו ערפאַהרען ביים וועכטער. בעזיכטיגען יעדען טאָג.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-קאַבינעט
ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אַלע אַרט אַנאַליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. א.
אויפן טעלעפאָנישען פערלאַנג שיקען מיר נאָך מאַטעריאַל און שיקען אָפּ די אַנאַליזען אַהיים

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראַגט. 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

א לאָקאַל
פון 2 צימער און קיך
אויף פּיעטריקאָווער גאַס צווישען זאַוואַדזקאַ און שרודמיעסקאַ, פּאַרטער ווערט פון זאָפאָרט געזוכט. אָפּערטען אונטער "N. T." אין אַדמינ. פון דער צייטונג. מעקלערס נעווינשען.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164
צוריקגעקעהרט

Dr. Justman
צוריקגעקעהרט.
NAWROT 8 front 2 piętro
Telef. 138-99.

Dr. med. H. Wajs
כירורג
וואוינט יעצט אויף
Piotrkowska 17, tel. 14801

ד"ר ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו.

קריינע אנאנסען
1 זלאָטי אַנאַנאַס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

ס'איז פערלוירען געוואָרען אין דאָרף גראַבּיניעץ א דרישה פון פּאַלעס-טינע, ווי אויך א ווינשאַנג אויפ'ן נאָמען נח אַלטמאַן, מאַסאַרסקאַ 7. אַלע בעוואַ-רענישען זענען געמאַכט געוואָרען. אָב-צוברענגען געגען בעלוינונג צו נח אַלטמאַן, מאַסאַרסקאַ 7.

ס'ווערט געזוכט א שותף מיט א קאַפּיטאַל פון 2 ביז 3 טויזענד זל. צו א גוט איינגעפיהרט געשעפט. אָפערטען אונטער „שותף" אין אדמ. פון דער צייטונג.

א יונגערמאַן, א פליט זוכט בע-שעפטיגונג ביי וואָס עס זאָל נישט זיין. די אַדרעס ביטע אויפגעבען אין אַדמיני-סטראַציע פון דער צייטונג.

Zdolna podręczna poszukuje miejsca u krawcowej. Oferty w administracji pod „Zdolna"

Buchalter-Bilansista na stanowisku przyjmuje do prowadzenia księgi handlowe. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją Leon Krell, Piotrkowska 79 m. 40 tel. 145-64.

ראָקאַלען
2 צימער און קיך מיט בעקוועהמ-ליכקייטען פון זאָפאָרט צו פערמיטען פּאָמאָרסקאַ 25. — צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

צו פערמיטען א שטוב פון צוויי פענסטער אויף פראַנציסקאַנער גאַס. צו ערפאַהרען אויף פּאָמאָרסקאַ גאַס 35, ביי 16002 שיקערמאַן.

פריוע פּאָסטענס
ס'איז נויטיג א לערן-יונגעל און א געהילף צו ביימלען, וואַליזען און טאַקעס. פּיעטריקאָווער 88, רייס. 9999

עס ווערט פון זאָפאָרט געבראַכט מאַדיסטקעס און פּאַדרענטשנעס צו דאַמען-היט M. Szpiro, Piotrkowska 14

שפּולערינס און שפּולערס ווערען געזוכט און א שיק-יונגעל אין געשעפט קענען זיך מעלדען נאַוואָמיעסקאַ 26, ביי מעשבערג.

איך זוך א שטריקער אויף אַהיימ-צונעהמען אַרבייט אויף א 10-ער מאַשין. צו ערפאַהרען סאָלנאַ 8, ביי אורבאַך.

רעפּעזירקעס אהיימצונעהמען צו רעפּעזירען סוועטערס ווערען געזוכט. — פּאַנסקאַ 9, זשיכלינסקי.

פערשידענעס
אַן ארץ-ישראל בירגער קאָן מיט-נעהמען א פרויליין קיין פּאַלעסטינאַ. — אָפערטען זאָפאָרטיגע פאַר "1600" אין אַדמ. פון דער צייטונג. 9996

א גוטער חזן און בעל תפילה קאָן זיך מעלדען אין שוהל „סיני", גלובנע 62. זיך צו מעלדען צו די גבאים צווישען 6 און 8 אָוונט. 9993

א שדכן, וועלכער פערקעהרט אין דער בעסטער און אינטעליגענטישסטער געזעלשאַפט, ווערט געבעטען אויפצוגעבען זיין אַדרעס. אָפערטען אָבצוגעבען אין אַדמ. אונטער ליטערע „ש"

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייז

LEKARZ DENTYSTA
St. GELBERG
צוריקגעקעהרט
זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33
נעמט אָן פון 10—2 און פון 4—7 אָוונט

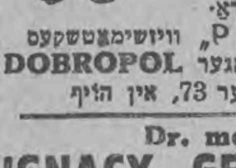
קויפט פון דער ער-שטער קוועלע! קינדער - וועגעלעך, מעטאַל-בעטען, אויסגעבעטע = און ספּרענזשינע- מאַטראַ-צען „Patent" וויזשימאַטשקעס
DOBROPOL אין פאַבריקס = לאַגער פּיעטריקאָווער 73, אין הויף

Dr. med.
IGNACY GRYNBERG
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעציאַליסט פאַר האַרץ-קראַנקהייטען)
17 CEGIELNIANA 17
telefon 174-15.
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונט.

אויטאָגענישע שווייסונגען
מעטאַל-בעאַרבייטען
שלאָסעריי-אַרבייטען
מאַשינען-טיילען
און ווערקצייג
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11-טער ליסטאָפּאַד 11-13

לעטשניצע
פאַר ווענעריש-קראַנקע
מענער-שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי דאָקטאָר
א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4—8 אָוונט.

שיטרען
מיט פּאַריזער שרינדן און פערטיגע שייטלען
ביי קערש.
סקווערא 15

Dr. med.
H. ROZANEK
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9—1 פאַרמ. און פון 5—9.

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגע-מאַכט די עלטסטע היטען
אויף גאַנץ נייע ווי אויך נייע היטען צו 3.50
Modystka „TOLA"
23 Zawadzka 23

לעזט און פערשפּרייט
דעם נייעם
פאָלקסבלאַט

העררען-שניידער-אַטעליער
מ. גראַשיצער
85 קילינסקיעגאַ 85
הויף, רעכטע אָפיצינע, לעצטער איינגאַנג, ערשטער שטאָק, וואוינונג 19.
נעהמט אן אַלער אַרט בעשטעלונגען צו גאַנץ מעסיגע פּרייזען.
פאַר אַרבייטענדע געוויסע הנחות.
בעמ.: איך לערן צושניידען טעגליך פון 7—10 אָוונט.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר א מילימעטער-שורה
[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.

„אינוואזיע" פון דער יודישער קולטור

איינדרוקען פון אלוועלטליכען צוזאמענפאהר פון ייווא

ווילנע איז אן'אלטע, איינגעפינדעוועטע בעל-הבית'טע און זי האט אין איהר בעל-הבתישקייט אלע נויטיגע רעקוויזיטען אין דער ווירטשאפט-פיהרער. ווילנע, ווי אן'אלטע, איינגעזעסענע בעל-הבית'טע, האט אין איהרע אלטע, כמעט שוין חרבות-קופערטען, פערשידענע אוצרות, אנטיקען און זי איז גוט די אלטישקע, אז מען בעט איהר, בעווייזט זי מיט דער מינע פון אן'אלטישקער גוטינקער באבעשי: — „אט, נאט, קינדערליך און קוויקט זיך".

און עס איז, באמת דא, מיט וואס צו קוויקען זיך! ווילנע פערמאגט, למשל א יודישען פאלקס-טעאטער, אמת, נישט אזא מאדערנער, א צאצקע, מיט אלע קלימפערלעך, דערפאר אבער אזא אימפאזאנטער ווי אימפאזאנט, עס קען נאר זיין דער גרויער, פאטריאכאלער קאפ פון א נאהענטען ליבען זיידע, וועלכער זיצט אויבענאן אויף א פאמיליען-שמחה...

* * *

אז די אלטישקע ווילנע, טוט אן איהר פייער-ליכע, יום-טוב-קופקע, אז אפילו אויפ'ן באהן-הויף הענגט א גרויסע, יודישע שילד, וועלכע זאגט אן דעם יום-טוב פון דער אלטישקער — דעם אל-וועלטליכען צוזאמענפאהר פון יודישען וויסענשאפט-ליכען אינסטיטוט, צעעפענט זיך ברייט די טויערען פון אלטען, יודישען פאלקס-טעאטער און עס שטרא-מען די הונדערטער, הונדערטער מענשען, פייערליך חדוה'דיג, מקבל-פנים צו זיין דעם גרויסען יום-טוב, דער גרויסער געשעהעניש פון דער יודישער קולטור.

עס ווערט פרעהליך אויף דער נשמה, לייכטער אויפ'ן הארץ צוקוקענדיג דעם גרויסען קיבוץ-גליות פון דעם יודישען גייסט: אויף דער פייער-ליך דעקארירטער ביהנע זעהט איהר, ווי עס זיצט פראפ. הלוי פון רומעניען, נעבען מתתיהו מיזעס פון פוילען, יעקב באטאשאנסקי פון ארגענטינע, נעבען נחמן מייזעל פון ווארשע, דעם אלטישקען גרייז גרויען און פערדינסטפולען פראפ. דובנאוו, נעבען ד"ר שיפער פון ווארשע, דעם דעלעגאט פון די פעראייניגטע שטאטען, נעבען דעם דעלעגאט פון לעטלאנד צי פון עסטלאנד און אינמיטען דער קניפ, וואס פערבינדעט זיי און האלט זיי צוזאמען — די צענטראלע פערוואלטונג פון יודישען וויסענ-שאפטליכען אינסטיטוט.

האט אלטישקע טעאטער, אין דער אלטער ווילנע האט אויפגעלעבט, נישט פערהאן אין איהם קיין איין נערוו, וואס זאל נישט מיטפיהלען, מיטצי-טערען מיט דער גרויסער יודישער פרייד, וואס עס האבען אין איהם אריינגעגאסען די הונדערטער און הונדערטער, וועלכע האבען איהם איבערפולט, ביז צו די ברעגעס און ביז איבער די ברעגעס — דאס האט די אלטישקע ווילנע צעשפרייט איהרע הענד און צעיאגט די אייניקלעך: — „א שא, ווייסע חברה'ניקעס, א שא! גייט הערען א יודיש ווארט"! און די אייניקלעך פאלגען, וואס די אלטישקע הייסט, בפרט, אז זי איז נישט יוצא מיט'ן בלויזען זאגען; זי אליין ציהרט זיך אויך אויס און גייט — ווילנע גייט מקבל פנים זיין די יודישע קולטור, די יודישע וויסענשאפט און שא זאל זיין און שפיל!.

דאס ווארט האט ווילנע, אדער בעסער געזאגט דער „עקשן" פון ווילנע —

זלמן רייזען, וועלכער האט במשך פון א צוויי-צעהנדליג יאהר, טאג איין טאג אויס, געקלאפט, ווי מיט האמערס איבער די „היצקעפ" פון צעהיצטער ווייסער חברה:

— רוסיש, ווילט זיך אייך? — אין יודיש זענט איהר קראנק צו רעדען?! — וואסי, די פיסקלעך, וועלען אייך געשוואלען ווערען?!...

א שווערע, א אונדאנקבארע ארבייט האט ער געהאט דער אונערמידליכער קעמפער, שווער דער-פאר, ווייל פיהרען א קאמף מיט ווייסע חברה'ניקעס איז בכלל נישט קיין לייכטע זאך; איהר האט זיי שוין, דוכט זיך פאר'ן קאפ, האבען זיי גאר שנעלע פיס, מאכען זיי א „ויברח" און גיי שיט זיי אן זאלץ אויפ'ן עק... און אונדאנקבאר דערפאר, ווייל יוגענד קומט אפט מיט קשיות פערשידענע און שאלות און מיט טענות, אפט גאנץ מיט ריכטיגע:

— פארוואס, למשל, — האבען זיי געקענט קו-מען מיט א טענה — זאלען מיר אויסבייטען „אונ-זער" שעהן-קלינגענדיגען, מיט אזא רייכען ווארט-אוצר'דיגען רוסיש, אדער פויליש, פאר עפעס „אייערען" א זשארגאן, וועלכער האט אפילו קיין גראמאטיק נישט?

א טענה, זעהר א גערעכטע, א שאלה — זעהר שווער איהר צו פסקענען, אז א יוד אפער איז אן'עקשן, ווערט איהם שוין גארנישט העלפען — פערקאטשעט רייזען די ארבעל און שרייבט אן א יודישע גראמאטיק און —

אבי די „פיסקער פערשטופט", נעמט ער זיך ווייטער צו זיין טאג-טעגליכען ברויט" אריינצושלא-גען יודישע נעגעל אין פער'גוי'אישטע קעפ אריין, ביז —

ווילנע איז געווארען די פעסטונג פון יודיש, ביז —

ווילנער יוגענד שטראמט, ווי א ברייטער פלייץ אין יודישען טעאטער אריין, כדי —

מקבל-פנים צו זיין דעם יום-טוב-יודיש, דעם יום-טוב, לכבוד —

דעם צעהן-יעהריגען יובל פון דעם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט —

דעם בן-זקונים, דעם ליבסטען בנימין פון דער אלטישקער, יודישער ווילנע

* * *

א מאניפעסטאציע פון דער יודישער קולטור?

— דאס איז צו ווייניג געזאגט, מאניפעסטאציע איז על פי רוב נאר א כלפי-חוץ-פאקטאר, א וועלען בא-ווייזען זיך אין גאס. דערצו איז אבער ווילנע צופיל בעשיידען, בעשיידען איז, סיי דער אינסטיטוט גופא וועלכער ליגט בעהאלטען אין טיף פון א גרויסען הויף, א פערשטעלטען מיט בוימער, אויף ערגיץ וואו, אין א זייטיגער גאס, בעשיידען איז זיין ספי ריטוס-מאוועגס — זיינע טוער, בויער און די אויספיהרער פון זיינע אויפגאבען, גראד, ווי עס זענען בעשיידען אט א די אלע וויסענשאפטלער, וואס זיצען אויף דער טריבונע און האבען אין דעם אינסטיטוט-מארך פון זייערע ביינער און בלוט פון זייער פלייש אריינגעלעגט. —

ניין עס איז נישט קיין מאניפעסטאציע — אנ'-אינוואזיע איז עס, אנ'אינוואזיע פון דער יודישער קולטור, עס האט די יודישע קולטור זיך א ריס געטון, ווי א פלייץ ארויס פון די ווילנער ברעגעס און גרייט זיך צו אקופירען די יודישע הערצער אין דער גארער וועלט, אט אזוי איז דער איצטיגער צוזאמענפאהר און די אויפגאבע פון די אלע דעלע-גאטען פון דעם איצטיגען צוזאמענפאהר וועט עס זיין אויך: די ערטער פונוואנען זיי זענען, צוצו-גרייטען דעם באדען פאר אזא דער אינוואזיע —

די יודישע שפראך, די יודישע קולטור מוז „אקופירען" דאס גאנצע יודישע פאלק!

י. זעלקאוויטש

דאס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור

עגיפטישע צייטונג פאדערט אויף די א-ראבער אין א"י צו באיקאטירען דעם לעגיסלאטיוו ראט

ירושלים, (יט"א). דער אראבישער פאליטי-קער חאביב דזשאמאטי, וועלכער האט, לעצטענס בעזוכט א"י, האט פערעפענטליכט אין דער עגיפ-טישער צייטונג „אל דזעהעד" אנ'ארטיקעל אין וועל-כען ער פאדערט אויף די אראבער אין א"י דורכאויס צו באיקאטירען דעם לעגיסלאטיוו ראט, וואס וועט לויט זיין מיינונג בלויז שטארקען דעם בריטישען אימפעריאליזם און די נאציאנאל ווירטשאפטליכע פאזיציע פון די יודען". לויט די אינפארמאציעס פון דער עגיפטישער צייטונג, וועט די גרינדונג פון דעם לעגיסלאטיוו ראט פראקלאמירט ווערען אין אקטא-בער ה.י. די וואהלען וועלען פארקומען ווינטער-צייט און דער לעגיסלאטיוו ראט וועט זיך צונויפקומען אין פריהלינג 1936.

די צייטונג האלט אז דער לעגיסלאטיוו ראט איז נישט מעהר ווי א פאסטעקע פאר די אראבער, ווייל זייער אנטייל אין דער דאזיגער קערפערשאפט ציהט נאך זיך פאלגענדע קאנסעקווענצען: אפענע אנער-קענונג פון דעם בריטישען מאנדאט דורך די ארא-בער, די אפיציעלע אנערקענונג פון דער יודישער נא-ציאנאלער היים: אפשוואכונג פון די רעוואלוציא-נערע שטרעבונגען צווישען די אראבער, פערפעסטי-גונג פון ענגלאנדס הערשאפט אין לאנד, פערשטאר-קונג פון דער יודישער פאזיציע וואס ווערט געשטיצט דורך ענגלאנד.

די אראבער געגען לעגיסלאטיוו- ראט

ירושלים (יט"א). דער ארגאן פון דער איס-טאקלאל פארטיי „א דיפאע" האט צום אפפאהר פון הויך קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל אין וועלכען ער בעט דעם הויך-קאמי-סאר מליץ צו זיין פארן אראבישען פאלק, און איהם ארויסהעלפען פון דער צרה, אין וועלכער ער געפינט זיך איצט.

די אראבער האבען נישט אין לאנדאן אזעלכע פראפאגאנדיסטען ווי די יודען — שרייבט די צייר-טונג — און דעריבער איז די פליכט פון זיין עקסע לענץ דארט אויפצוקלערען וועגען די סכסוכים וואס ברעכען אויס אין לאנד צוליב דעם פערקויפען באַ-דען צו יודען און צוליב דער יודישער עליה, און אז אלע בעמיהונגען פון דער רעגירונג זענען געווענדעט נאר צו בעשיצען די יודישע נאציאנאלע היים.

איצט — ווענדעט זיך די צייטונג צום הויך קא-מיסאר — דארף ער וויסען, דאס דער לעגיסלאטיוו-ראט צו וועלכען די יודען האבען ספקות, וועט אויף קיין פאל צופרידענשטעלען דעם ווילען פון די א-ראבער, צוערשט מוז אפגעשטעלט ווערען די עליה און דער באדען פערקויף, און נאכדעם וועלען זיך די אראבער ערשט קענען זעצען זיך צום רונדען טיש מיט די ענגלענדער וועגען „אויסגלייכען זייערע חש-בונות". אין געגענפאל אויב די אראבער וועלען אנ-נעהמען דעם פראיעקט פון לעגיסלאטיוו ראט, וועלען זיי מיט דעם אלעם מודה זיין אין די געזעצליכקייט פון דער איצטיגער פאליטיק וואס די רעגירונג פיהרט אין לאנד.

אראבישע העצע געגען יודישע בארדען-קניות

ירושלים, (יט"א). דער אראבישער „אליף-באַ' 'אין ביירוט דערצעהלט, דאס אכמעד הילמי-פאשא, דער דירעקטאר פון דער אראבישער באנק, און גוסעין, דער אנפיהרער פון דער אראבישער יו-גענד בעוועגונג, האבען בעזוכט באר שבע, כדי אויס צופארשען וויפיל בארען עס איז פערקויפט געווארען צו יודען, זיי האבען אויסגעפונען דאס 25 טויזענד דונאם איז שוין פערקויפט געווארען און דורכגע גאנגען דורכן „טאבו" און 15 טויזענד דונאם זענען פערקויפט געווארען לויט קאנטראקטען. נאך דעם בע זוך האט די עקזעקוטיווע פון דעם יוגענד פערבאנד זיך פערזאמעלט און בעשלאסען אנצוהויבען א גרוי סע אקציע געגען יודישע בארדען קניות.

זיין טויטע פרוי פערפאלגט איהם

(ערצעהלונג)

פון ר. סמיט

אין אונזער קרייז איז פאר קיינעם קיין סוד נישט געווען, אז די ליפקינס פיהרען א טרויעריגען פאמיליען לעבען.

מען האט זיי אפילו אפט בעגעגענט ביי פריינד, אין טעאטער, אויף א קאנצערט מיר האבען אבער געוואוסט, אז ביידע פערשילטען דעם טאג ווען זיי האבען זיך בעגעגענט.

ליפקינ'ס הייראט איז פאר זיינע פריינד אין אלגעמיין געווען א רעטעניש, מיר האבען אלע מאל געדענקט, אז ער וועט גאר קיין מאל נישט חתונה האבען זיך פערבינדען מיט איין פרוי, ווייל ער האט אלע מאנטאג און דאנערשטאג געביטען זיינע געליבטע און האט אין אלגעמיין געהאט א ציניש בעגריף וועגען פרויען. פילייכט זענען די פרויען געווען שולדיג אין דעם. זייענדיג א שעהנער, פרעהליכער, געזונטער בחור, א גוט סי-טואירטער, האבען זיך די פרויען געקלעפט צו איהם, געהאנגען זיך איהם אויפ'ן האלז, און — האבען איהם צובאלעוועט.

מיט אמאל דערהערען מיר, אז ליפקין האט חתונה געהאט, האבען מיר געדענקט, מסתמא האט ער געקראגען אנ'אויסנאהם פון א מיידעל. אנדערש וועט ליפקין זיך נישט פערבינדען. לאזט זיך אויס, אז געהייראט האט ער נישט קיין שעהנע און נישט קיין אינטעליגענטע. א פשוטע מיידעל, וועלכע האט אבער פערשטאנען ווי אזוי אריינצונעהמען דעם אינטעליגענט ליפקין אין די הענט בעסער ווי אלע זיינע שעהנע, אינטעליגענטע מיידלעך.

א לענגערע צייט האט מען איהם נישט גע-זעהען. ער האט זיך בעגראבען פון דער וועלט, קיינער זאל נישט זעהען זיין מפלה. צו לאנג האט ער אבער דאס נישט געקענט אנהאלטען. ער איז צוריקגעקומען צו אונז.

און ווי ער האט זיך געענדערט! דערשלאגען, אפגעלאזען, מיט אנ'אומעט אין די אויגען.

קיינער פון אונז האט איהם קיין פראגעס נישט געשטעלט, נישט דערמאנט זיין הייראט. ער אליין האט אויך פערביסען געשוויגען.

נאר איין מאל, ווען מיר זענען געבליבען גאנץ אליין ביי א ווינקעל-טישעל אין א קאפע, האט ער זיין ביטער הארץ פאר מיר געעפענט, גערעדט אפ-געהאקט, צובראכען וועגען דעם אומפערשטענדלי-כען פלאנטער פאר איהם אליין אין זיין לעבען.

געפרובט זיך פארטיידיגען, פערענטפערען, פילאזא-פירט, אז דאס מוז זיין א לאגישער געזעץ, אז אלע פאסקודניאקעס קריגען די שעהנסטע, די קליגסטע פרויען, און פאר די בעסערע בלייבט דער אפפאל...

— אבער — האב איך נישט געקענט צוריק-האלטען — ביזט דאך א מאדנער מענש. פונקט ווי דו האסט זיך פערפלאנטערט, קענסט זיך דאך אויס-פלאנטערען.

— עס זענען דא צוויי סארטען מענשען, וועל כע פערלאזען זייערע פרויען, — אנ'אונמענש און אנ'אויבער-מענש. און אזוי ווי איך בין א מיטעל-מעסיגקייט, וועל איך דאס קיינמאל נישט טון. איך וועל בעצאהלען פאר מיין טעות.

מיט א שווער געמיט זענען מיר זיך שפעט ביינאכט צוגאנגען.

יאהרען זענען געלאפען. מיר האבען ליפקינ'ען זעלטען געזעהן, און האבען איהם, ווי געוועהנ-ליך, פערגעסען.

דערוויסט מען זיך פלוצלינג אין אונזערע קרייזען, אז ביי ליפקינ'ען איז געשטארבען די פרוי.

כאטש קיינער פרעהט זיך נישט מיט יענעמס טויט, נאר אזוי ווי מיר האבען איהר נישט געקענט, האט די נייעס וועגען איהר טויט אויף אונז קיין גרויסען איינדרוק נישט געמאכט. און דער ערשטער געדאנק איז געווען: נו, איצט וועט ליפקין קומען צוריק צום לעבען. און עס האט נישט גענומען פיל צייט, ער האט זיך טאקע בעוויזען. ער האט זיך ארומגעדרעהט צווישען אונז א שטיקעל צייט א שווייגענדיגער, א פערשלאסענער אין זיך, און איז ווידעו פערפאלען געווארען, נישטא ליפקין, ווי אין וואסער אריין. איינער פון אונזערע פריינד, וועלכען מיר האבען אלע געהאלטען פאר א שטי-קעל ציניקער, האט אפילו געמאכט א בעמערקונג, אז ליפקין האט מסתמא חתונה געהאט. נאך אזא לעקציע ווי ער האט געהאט, וועט ער אזוי גיך נישט חתונה האבען — האבען מיר געזאגט, דער-וויסען מיר זיך אבער א שטיקעל צייט שפעטער, אז ליפקין האט טאקע חתונה געהאט, און האט געטראפען נאך ערגער ווי דעם ערשטען מאל.

נישט איין מאל איז ליפקין געווען ביי אונז א טעמע פאר דיסקוסיעס, גריבלענישען, און ווי גע-וועהנליך האט מען אזוי לאנג גערעדט וועגען איהם, ביז מען האט איהם ווידער פארגעסען.

נאר איין מאל, אין א שפעטיגע נאכט שטונדע, איך דרויסען איז געווען א פייכטע שטיקענדע היץ, שלאפען איז געווען אונמעגליך, בין איך געזעסען אין א בעוואוסטע קאפע. געזעסען בין איך נישט ווייט פון טיר און האב נאכגעקוקט אלע אריינקו-מענדע און ארויסגעהענדע. און ווער קומט אריין? — ליפקין.

ער האט זיך ארומגעקוקט, געזוכט מיט די אויגען, און אז ער האט מיך דערזעהען, איז ער גלייך צו צו מיין טישעל, האט אהן ווערטער געדריקט מיין האנד און זיך געזעצט. איך האב איהם געפרעגט, וואס ער מאכט, ווארום יען זעהט איהם נישט, און אזוי ווייטער.

ער האט קרענקליך געשמייכעלט, און א ווייל שפעטער א זאג געטון:

— אט, נישטא ווען, כ'האב דאך ווידער חתונה געהאט.

— יא, מיר האבען געהערט — האב איך איהם שטיל געענטפערט. אבער צו שטעלען איהם פראגען האב איך קיין מוט און קיין ווערטער נישט געהאט.

אונזער געשפרעך האט זיך נישט געקלעפט. איך האב איהם א סך געוואלט פרעגען, ער קענטיג האט מיר א סך געוואלט דערצעהלען, נאר מיר ביידע האבען קיין מוט און קיין ווערטער נישט גע-האט אנצוהאנגען.

נאך א ווײלע זיצען האט ער זיך אפגערופען:

— קום היינט צו מיר שלאפען. איך בין גאנץ אליין. מיין פרוי איז אוועקגעפאהרען און עס איז אזוי אומעטיג, קום, מיר וועלען זיך דורכרעדען.

— איך ווייס, אז איך בין א רעטעניש פאר אלע מיינע פריינד — האט ער זיך אפגערופען נאכ-דעם, ווי מיר האבען זיך געמאכט בעקוועם אין זיין שעהנעם שלאף-צימער. — נאכדעם ווי מיין ער-שטע הייראט איז געווען אזא מיאוס'ער דורכפאל און איך האב אמווינציגסטען פאר א לאנגער צייט געדארפט וויכען פון פרויען, נעהם איך און הייראט, אזוי א‍‍ַבערכענט, א צווייטען מאל.

דו ווײסט געוויס דענקען, אז איך בין נישט ביים קלארען פערשטאנד, — האט ער פערענדיגט, — פילייכט בין איך טאקע נישט. אבער איך וויל דיר דערצעהלען דעם גאנצען ביטערען אמת, איך האב געהייראט א צווייטען מאל — פאר שרעק. מיין ערשטע פרוי האט געוואוסט, אז איך האס איהר;; אז אונזער צוזאמענלעבען איז א מאטערניש א גיהנום. ווען זי איז קראנק געווארען און האט דערפיהלט, אז איהר ענדע קומט, האט זי מיך צו-גערופען און געזאגט: נו, די טראכסט דאך גע-וויס, אז באלד, באלד וועסטו פון מיר בעפרייט ווע-רען, אבער פרעה זיך נישט. איך וועל מיט דיר זיין אפילו נאכ'ן טויט. מיין שאטען וועט דיר נאכגעהען. וואו דו וועסט זיך א קעהר טון.

— עס האט נישט געהאלפען מיין גאנצע מיה איהר צו ראטעווען, און נאך א לאנגער מאטערניש איז זי געשטארבען.

— אין די ערשטע נאכט, ווען איך בין גע-בליבען אליין און האב זיך געלעגט שלאפען מיט'ן געזיכט צום וואנט, האב איך מורא געהאט זיך אומצוקוקען, איך בין געווען זיכער, ניין, איך האב געפיהלט איהר אנוועזענהייט אין דער צווייטער האלבער בעט.

— איך האב גוט געוואוסט, אז שולדיג אין דעם זיינען מיינע צורודערטע נערווען. איך האב זיך אבער נישט געקענט העלפען. איהר שאטען איז מיר איבעראל נאכגעגאנגען. אז איך פלעג זיך אוועקזעצען לעזען, זיך פארטיפען, פלעג איך פלוצ-לינג דערפיהלען, אז זי שטעהט הינטער מיין שטול און קוקט אריין וואס איך לייען, און אט אט וועט זי אנריהרען מיינע פלייצעס.

— אין גאס. צווישען מענשען, פלעגט איהר שאטען פערשווינדען. ווי איך פלעג אבער בלייבען אליין, איז זי געקומען.

— איך בין אוועק צו א נערווען-ספעציאליסט און האב איהם אלעס דערצעהלט, אלעס פערטרויט, האט ער מיט מיר לאנג, לאנג גערעדט, ערקלערט מיר זאכען, וואס איך ווייס אליין, און האט מיר ביים ענדע געראטען נישט צו בלייבען אליין, ווייל דער צושטאנד קען זיך פיל פערערגערען. און איך האב מיט דער ערשטער מיידעל, וואס א בעקאנטע האט מיר פארגעשטעלט, חתונה געהאט, און דער שאטען פון מיין ערשטער פרוי איז פערשוואונדען.

— איך האב געמיינט, אז איך בין שוין בע-פרייט; אבער היינט, אז מיין פרוי איז אוועקגע-פאהרען און איך בין געבליבען אליין, איז דער שאטען צוריקגעקומען. מיר האט זיך אויסגעדוכט, אז מיין ערשטע פרוי שטעהט הינטער מיינע פליי-צעס, רייצט זיך מיט מיר, טייטעלט צו מיר מיט'ן פינגער און זאגט: „דו האסט מיך פיינט געהאט, אבער איך בין דא צוריק, וועסט פון מיר נישט פריי ווערען". איך בין אנטלאפען פון הויז, האב מורא געהאט זיך אומצוקוקען, האב ארומגעבלאנ דזשעט, ביז איך האב דיך דערזעהען אין רעסטאראן.

* * *

די נאכט-שאטענס זענען פערשוואונדען, ביס-לעכווייז איז געווארען ליכטיגער און ליכטיגער...

ליפקין איז געזעסען א בלאסער, זיין קאפ בעהאל טען צווישען זיינע הענט.

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואָר
צוואַנגס-פֿערבאַנדן פֿאַר האַנדווערקער אָדער קאָאָפּעראַטיוון?

אויף דער טעמע: „צוואַנגס-פֿערבאַנדן פֿאַר האַנדווערקער אָדער קאָאָפּעראַטיוון" איז פֿאָרגעקומען אַן אינטערעסאַנטע דיסקוסיע אין דער וואַרשעווער קאָאָפּעראַטיסטן-געזעלשאַפֿט. מיט אַ רעפֿעראַט וועגן די האַנדווערקערישע צוואַנגס-פֿערבאַנדן איז אַרויסגעטרעטען ה׳ קאַזימיערזש סאָקאָלאָווסקי. נאַטשעלניק פֿון דער אָפּטיילונג פֿאַר מלאכה און קליין-אינדוסטריע אין האַנדעלס-מיניסטעריום.

דער רעפֿערענט האָט אַנערקענט, אַז די נאָוועלע צום אינדוסטריע-געזעץ, וועלכע זעהט פֿאָראויס די מעגליכקייט פֿון גרינדען ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדן פֿאַר האַנדווערקער, איז נישט גענוג קלאָר און אויסגעהאַלטען. די נאָוועלע האָט איינגעפֿיהרט אַ געוויסע פּאַראַלעלקייט אין די האַנדווערקערישע אָרגאַניזאַציעס, ווייל געוויסע אויפֿגאַבען וועלען לויט דער נאָוועלע האָבען צו דערפֿיהלען סיי די האַנדווערקער-קאַמערן, סיי די ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען. די וויכטיגסטע סיבה, פֿאַרוואָס דער געזעצגעבער האָט זיך געשטעלט אויפֿ׳ן שטאַנדפּונקט פֿון האַנדווערקערישע ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען, איז בעשטאַנען דערין, וואָס די צעכען און די האַנדווערקער-קאָאָפּעראַטיוון האָבען כמעט ווי גאָרנישט אויפֿגעטון. וואָס אַנבעלאַנגט האַנדווערקער-קאָאָפּעראַטיוון, איז אין גאַנצען לאַנד פֿערהאַן אפֿשר 50 אַזעלכע אינסטיטוציעס, וועלכע זענען נאָך דערהאַלטען געוואָרען ביים לעבען.

די אָרגאַניזאַציע פֿון די ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען פֿאַר האַנדווערקער — האָט ווייטער אויסגעפֿיהרט דער רעפֿערענט — דאַרף מען זיך פֿאָרשטעלען אַזוי, אַז אין יעדער וואָיעוואָדזטווע וועט פֿאַר יעדער בראַנזשע זיין טעטיק אַ בעזונדער ווירטשאַפֿטליכער פֿערבאַנד. לויט דער נאָוועלע צום אינדוסטריע-געזעץ געהערט צו די אויפֿגאַבען פֿון אַזאַ פֿערבאַנד די גרינדונג פֿון פֿרייוויליגע האַנדווערקערישע אָרגאַניזאַציעס אויף אויסצופֿיהרען אַרבייטען און בעשטעלונגען. די פֿערבאַנדען וועלען דאַרפֿען שאַפֿען דרייערליי אָרגאַניזאַציעס פֿון דעם דאָזיגען טיפּ: 1) קאָאָפּעראַטיוון, 2) געזעלשאַפֿטען, (ספּולקי), לויט די יסודות, וועלכע זענען אָנגעוויזען אין האַנדעלס-קאָדעקס און 3) צייטווייליגע שותּפֿישע אונטערנעמונגען (ספּולקי אַד האָק לויט׳ן ציוויל-קאָדעקס).

זעהר אויספֿיהרליך האָט זיך דער רעפֿערענט דערביי אָפּגעשטעלט אויף דער פֿראַגע וועגן די צוואַנגס-פֿערבאַנדען. ווי בעקאַנט, זעהט פֿאָראויס די נאָוועלע צום אינדוסטריע-געזעץ, אַז דער האַנדעלס-מיניסטער מעג פֿערוואַנדלען די האַנדווערקערישע ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען אין צוואַנגס-פֿערבאַנדען. ד. ה. דער האַנדעלס-מיניסטער מעג פֿעראָרדנען, אַז אַלע האַנדווערקער פֿון געגעבענעם פֿאַך זאָלען זיך מוזען פֿערשרייבען פֿאַר מיטגלידער פֿון זייער פֿערבאַנד, זאָלען מוזען אַריינטראָגען דעם מיטגלידס-אָפּצאָהל א. אַז. וו. דערביי איז אין דער נאָוועלע פֿאָראויסגעזעהען, אַז פֿאַר יעדער פֿאַך קאָן זיין נאָר איין איינציגער צוואַנגס-פֿערבאַנד אין גאַנצען לאַנד. דער רעפֿערענט האָט דערקלערט, אַז די פֿראַגע פֿון די צוואַנגס-פֿערבאַנדען געהערט ערשט צו דער צוקונפֿט, אַז דאָס איז אַן ענין, וועלכער דאַרף נאָך ווערען אויסגעפּרובירט. און אַז אַפֿי׳ די צוואַנגס-צעכען דאַרף נאָך ערשט צוגעגרייט ווערען דער באָדען. דערפֿאַר איז נישט בעגרינדעט די מורא, אַז מען וועט שוין גייען איינפֿיהרען די צוואַנגס-פֿערבאַנדען. אַזוינע פּלענער עקזיסטירען נישט, מען פֿערשטעהט, אַז מען מוז מיט אַזוינע זאַכען אָפּוואַרטען און זיין זעהר פֿאָרזיכטיג. צום שלוס האָט דער רעפֿערענט פֿערטיידיגט דעם אַלגעמיינעם געדאַנק, אַז די האַנדווערקער מוזען זיך וואָס בעסער אָרגאַניזירען, און האָט אַנערקענט אויך דעם ווערט פֿון קאָאָפּעראַטיווע אָרגאַניזאַציעס פֿאַר די האַנדווערקער.

אין דער דיסקוסיע האָט דער רעד. י. זאַבענסקי געפֿרעגט דעם רעפֿערענט, ווי שטעלט ער זיך פֿאָר די בעציהונגען פֿון די ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען צו די עקזיסטירענדיגע פֿרייוויליגע האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציעס, און ווי שטעלט מען זיך פֿאָר די זאַך אין האַנדעלס-מיניסטעריום.

רעד. י. יאַשונסקי האָט אויפֿמערקזאַם געמאַכט דערויף, אַז דער רעפֿערענט האָט נישט דערשאַצט די ראָלע פֿון קאָאָפּעראַציע פֿאַר די ווירטשאַפֿטליכע אינטערעסען פֿון די האַנדווערקער. אויב מען זאָל נעמען, למשל, די פֿראַגע פֿון קרעדיטען פֿאַר האַנדווערקער, זענען פֿערהאַן דאַטען, וועלכע ווייזען קלאָר און דייטליך, אַז די וויכטיגסטע קוועלע פֿאַר פֿערטיילען קרעדיטען די האַנדווערקער זענען די קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוון. אין די פּוילישע קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוון זענען אָרגאַניזירט צומינדעסט 46.000 האַנדווערקער. די אַנקעטע, וועלכע ס׳האָט פֿאָראַיאָהרען דורכגעפֿיהרט דער יודישער רעוויזיאָנס-פֿערבאַנד, האָט געוויזען, אַז אין די פֿערבאַנדס קאָאָפּעראַטיוון האָבען גענאָסען פֿון קרעדיטען איבער 29.000 בעלי-מלאכות אויף אַ סומע פֿון 4,6 מיליאָן זל. גערעכט איז דעריבער די צייטשריפֿט „זשעמיאָסלאָ", ווען זי האָט איין מאָל אָנגעגעבען, אַז אין די קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוון זענען אָרגאַניזירט אַרום 100.000 האַנדווערקער, געניסענדיג קרעדיטען אויף אַ סומע פֿון בערך 30 מיליאָן זל.

וואָס אַנבעלאַנגט די ספּעציעלע האַנדווערקער-קאָאָפּעראַטיוון האָט ווייטער אויסגעפֿיהרט דער רעדנער, ווייזט די סטאַטיסטיק פֿון מלוה-השען קאָאָפּעראַטיוון ראַט, אַז צום 1־טען יאַנואַר 1934 זענען געווען פֿערעגיסטרירט 422 אַזוינע קאָאָפּעראַטיוון, דערין 29 פֿערבאַנדישע און 243 „ווילדע". אָט די לעצטע צאָהל דערווייזט, אַז די רעוויזיאָנס-פֿערבאַנדען האָבען זיך ווייניג אָפּגעגעבען מיט דער האַנדווערקער-קאָאָפּעראַציע, און דאָס איז געווען די וויכטיגסטע סיבה, פֿאַרוואָס די קאָאָפּעראַטיוון האָבען נישט געהאַט קיין דערפֿאָלג. צולעצט האָט דער רעדנער אָנגעוויזען אויף אַ רייהע אומקלאָרקייטען אין די פֿאָרשריפֿטען וועגן די האַנדווערקערישע ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען און האָט פֿערענדיגט מיט דעם אויספֿיהר, אַז אויף צו בעשיצען די ווירטשאַפֿטליכע אינטערעסען פֿון האַנדווערק איז ריכטיגער פֿון אַלץ צו אָרגאַניזירען וואָס מעהרער קאָאָפּעראַטיוון.

דער רעפֿערענט ה׳ ק. סאָקאָלאָווסקי האָט אין זיין שלוס-וואָרט קודם כל דערקלערט, אַז ער איז אַרויסגעטרעטען דאָ אין דער קאָאָפּעראַטיסטען-געזעלשאַפֿט אין זיין אייגענעם נאָמען, דעריבער קאָן ער נישט ענטפֿערען אויף דער פֿראַגע, ווי אַזוי שטעלט מען זיך פֿאָר אין האַנדעלס-מיניסטעריום די בעציהונגען פֿון די פֿערבאַנדען צו די פֿרייע האַנדווערקערישע אָרגאַניזאַציעס. וואָס אַנבעלאַנגט דער קריטישער בעמערקונג פֿון ה׳ י. יאַשונסקי, אַז לויט דער נאָוועלע צום אינדוסטריע-געזעץ קאָן אין לאַנד עקזיסטירען בלויז איין ווירטשאַפֿטליכער פֿערבאַנד פֿאַר יעדער בראַנזשע, איז טאַקע אַזאַ פֿאָרשריפֿט ווירקליך פֿערהאַן אין דער נאָוועלע. מען דאַרף אָבער די פֿאָרשריפֿט אויסטייטשען אויף פֿאָלגענדיגען אופֿן: אַלפּוילישע ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען קאָנען עקזיסטירען בלויז צו איינס פֿאַר יעדער בראַנזשע אין האַנדווערק. דאַגעגען קאָנען גלייכצייטיג עקזיסטירען צו עטליכע וואָיעוואָדישע און פּאָוויאַטאָווע ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען פֿאַר דער אָדער יענער בראַנזשע פֿון האַנדווערק. פּראַקטיש קאָן זיין דערווייל אַ רייד נאָר וועגן ווירטשאַפֿטליכע פֿערבאַנדען פֿאַר קלענערע טעריטאָריעס, און עס איז אויף דער נאָהענטסטער צייט נישט אַקטועל די גרינדונג פֿון אַן׳אַלפּוילישען ווירטשאַפֿטליכען פֿערבאַנד. עס קאָן בכלל נישט געמאָלט זיין קיין אַלגעמיינער רעצעפּט, ווי אַזוי צו בעשיצען די ווירטשאַפֿטליכע אינטערעסען פֿון דער מלאכה. די הויפּט-זאַך איז, אַז די האַנדווערקער זאָלען זיך אָרגאַניזירען, אויך מען זאָל גובר זיין די וויכטיגסטע שוועריקייט: דעם מאַנגעל אין פּאַסיגע מענשען.

דערמיט האָט זיך די דיסקוסיע פֿערענדיגט. דער אַלגעמיינער איינדרוק איז געווען, אַז די פּלענער פֿון צוואַנגס-פֿערבאַנדען פֿאַר האַנדווערקער ווערען איצט בעטראַכט אַלס נישט אַקטועל, און די בעציהונג צו קאָאָפּעראַטיווע אָרגאַניזאַציעס פֿאַר בעלי-מלאכות וועט זיין אַ גינסטיגע. **א. ב.**

מעמאָריאַל פֿון לאָדזשער צענטראַלען קליינהענדלער-פֿעראיין
וועגן פּאַטענט-הנחות אויפֿ׳ן יאָהר 1936

פֿון אַן׳אויטאָריטאַטיווער קוועלע דערוויסען מיר זיך, אַז אַלע פּראָיעקטען וועגן רעפֿאָרמירען די פּאַטענטען - קאַטעגאָריעס, טרעפֿען אָן אויף גרויסע מיינונגס-פֿערשידענהייטען.

ווי בעקאַנט זענען וועגן דעם ענין אַרייבגעטראָגען געוואָרען פֿיל פּלענער און פּראָיעקטען די גרעסטע צאָהל פֿון זיי האָט פֿאָראויסגעזעהען, אַז די צאָהל פּאַטענטען - קאַטעגאָריעס זאָל פֿערגרעסערט ווערען אַזוי, אַז ס׳זאָל נישט זיין קיין גרויסע דיסטאַנץ צווישען דער צווייטער און דריטער קאַטעגאָריע און צווישען דער דריטער און פֿירטער קאַטעגאָריע.

דאָס ברענגען צו אַ הסכם אין די ווירטשאַפֿטליכע ספֿערען, מוז דויערן אַ לאַנגע צייט. וועניגסטענס כאָטש אַ יאָהר. די איצטיגע פּאַטענטען-קאַטעגאָריעס וועלען דעריבער שוין זיכער פֿערבלייבען אויפֿ׳ן יאָהר 1936. צוליב דעם ווערען איצט געמאַכט בעמיהונגען בעזונדערס אין די קליינהענדלער - אָרגאַניזאַציעס, אַז דאָס פֿינאַנץ-מיניסטעריום זאָל ביים אויסקויפֿען פּאַטענטען פֿאַר׳ן יאָהר 1936 בעשטימען גרעסערע הנחות פֿאַר סוחרים און האַנדווערקער ווי ביז איצט.

דער לאָדזשער צענטראַלער קליינהענדלער-פֿעראיין, פּאָמאָרסקאַ 15 האָט זיך וועגן דעם ענין געווענדעט מיט אַ מעמאָריאַל צו דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער.

מעמאָריאַל פֿון פֿערבאַנד פֿון די האַנדווערקער-קאַמערן
וועגן די עקספּערטען ביים אויסמעסטען שטייערן

דער פֿערבאַנד פֿון די האַנדווערקער-קאַמערן האָט זיך געווענדעט צום פֿינאַנץ-מיניסטעריום מיט אַ מעמאָריאַל וועגן דעם, וואָס פֿערשידענע שטייער-קאַמערן און שטייער-אַמטען האַלטען זיך נישט לויט די פֿאָרשריפֿטען און נעהמען נישט אַלס עקספּערטען, פֿון דער ליסטע, וועלכע איז זיי צוגעשטעלט געוואָרען דורך די האַנדווערקער-קאַמערן.

דער פֿערבאַנד פֿון די האַנדווערקער-קאַמערן פֿערררופֿט זיך אין זיין מעמאָריאַל אויף די געהעריגע פֿאָרשריפֿטען און לעגט פֿאָר: 1) אַרויסצוגעבען דער געהעריגער מאַכט אַן׳אויפֿטראַג אַרויסצורופֿען האַנדווערקער-עקספּערטען נאָר פֿון די רשימות, וועלכע זענען פֿאָרגעשטעלט געוואָרען די פֿינאַנץ-קאַמערן דורך די האַנדווערקער-קאַמערן.

2) נישט בעשטימען קיין עקספּערטען, וועלכע ענטשפּרעכען נישט די פֿאָרשריפֿטען און

3) מיטטיילען דעם פֿערבאַנד וועגן די עווענטועל אַרויסגעגעבענע פֿעראָרדנונגען.

צי וועלען די האַנדעלס-קאַמערן מסכים זיין
אויף איינפֿיהרען דעם בילדונגס-צענז פֿאַר סוחרים?

די פּראָפּאַגאַנדע, וואָס עס פֿיהרען די פּוילישע סוחרים-פֿעראיינען, אַז מען זאָל איינפֿיהרען פֿאַר סוחרים אַ בילדונגס-צענז, האָט אַרויסגערופֿען אַ גרויסע בעאומרוהיגונג צווישען די ברייטסטע קרייזען פֿון די סוחרים.

עס זענען פֿערהאַן נעמליך זעהר פֿיל סוחרים וואָס זענען איצט נישט טעטיג, אין האַנדעל. זיי זענען געוואָרען רואינירט אָדער צוליב אַנדערע סיבות האַנדלען זיי איצט נישט, אָבער זיי האָבען די אויסזיכטען אינגיכען ווידער צו בעגייען דעם האַנדעל.

פֿערהאַן ווידער אַזעלכע, וואָס איצט פֿיהרען זיי נאָך נישט קיין זעלבסטשטענדיגען האַנדעל, זיי זענען ביי עלטערן און פֿיהרען זייער האַנדעל, אָבער זיי ווייסען גוט, אַז קיין אַנדערע בעשעפֿטיגונג ווי האַנדעל האָבען זיי נישט, אַז אין אַ צייט אַרום וועלען זיי מוזען זיך נעהמען זעלבסטשטענדיג צו האַנדעל.

און עס זענען אויך דאָ יונגע מענשען, וואָס גרייטען זיך ווערען עקאָנאָמיש זעלבסטשטענדיג, זיי ווייסען שוין, אַז אין אַ יאָהר צוויי-דריי וועלען זיי מוזען פֿיהרען אַ האַנדעל —

אָט די אַלע קלערען שוין איצט ווי אַזוי צו בעקומען די רעכט, כדי זיי זאָלען מעגען זיין און זאָלען גאָר נישט ווערען אונטערגעוואָרפֿען דאָס געזעץ וועגן בילדונגס-צענז, וואָס מען גרייט זיך איינצופֿיהרען.

אויב מען וועט איינפֿיהרען דעם בילדונגס-צענז און כדי צו ווערען אַ סוחר וועט מען מוזען דורכגעהען אַ עקזאַמען, וועט אַ אינדוסטרי-קאַרטע אָדער אַ רעיעסטראַציע-קאַרטע פֿון אינדוסטרי-אַמט ביי דער סטאַראָסטווע גאָרנישט העלפֿען. מען וועט דאָס נישט אָננעהמען אַלס בעווייז, אַז מען איז שוין אַ סוחר.

לויט די פּראָיעקטען וועט מען אָנערקענען אַלס עקזיסטירענדען סוחר, וואָס וועט בעפֿרייט זיין פֿון אַ בילדונגס-עקזאַמען נאָר אַזאַ סוחר, וואָס וועט פֿאָרשטעלען אַ האַנדעלס-פּאַטענט פֿון פֿערגאַנגענעם יאָהר.

אויב מען וועט איינפֿיהרען דעם בילדונגס-דאָס געזעץ איינפֿיהרען אין יאָהר 1937, וועט מען דאַרפֿען בעווייזען אַ פּאַטענט פֿון יאָהר 1936, אָדער לכל הפחות פֿון יאָהר 1937. דאָס וואָס מען וועט קאָנען בעווייזען, אַז אין טאָג ווען דאָס געזעץ וועגען איינפֿיהרען בילדונגס-עקזאַמענס איז אַריין אין קראַפֿט, איז מען שוין געווען אַ פֿאַקטישער סוחר, דאָס וועט בעפֿרייען פֿון עקזאַמען.

דאַגעגען די פּערזאָנען, וואָס אין טאָג ווען מען וועט איינפֿיהרען אַלס גילטיג אַ בעזעץ וועגען בילדונגס-עקזאַמענס. וועלען זיי נישט האָבען קיין האַנדעלס-פּאַטענטען וועלען זיי נישט הייסען קיין פֿאַקטישע סוחרים, און כדי צו קאָנען אויסקויפֿען שפּעטער אַ האַנדעלס-פּאַטענט וועלען זיי מוזען זיך, אונטערוואַרפֿען דאָס געזעץ וועגען בילדונגס-צענז.

מען מוז צוגעבען, אַז די פֿראַגע וועגען בילדונגס-צענז פֿאַר סוחרים איז נאָך רויה, דערווייל פֿיהרען די פּוילישע סוחרים און קרעמער-פֿעראיינען אַ העפֿטיגע פּראָפּאַגאַנדע. דאַגעגען די יודישע סוחרים-פֿעראיינען אינטערעסירען זיך נישט דערמיט; פֿריהער דאַרפֿען די האַנדעלס-קאַמערן אָננעהמען אַ בעשלוס וועגען דעם. עס איז צו האָפֿען, אַז די האַנדעלס-קאַמערן וועלען נאָך אָננעהמען אַ בעשלוס, אַז מען זאָל זיך נישט איילען מיט דער זאַך, ווייל מען מוז פֿריהער צוגרייטען אַ פֿונדאַמענט, כדי צו קענען איינפֿיהרען סוחרים-עקזאַמענס. קודם-כל מוז מען צוגרייטען גענוג סוחרישע שולען, וועלכע זאָלען מיט זייער ספּעציעלען לעהר-פּראָגראַם צוגרייטען קאַנדידאַטען אויף סוחרים. אין פּוילען זענען אַפֿילו נישטאָ קיין געהעריגע לעהר-ביכער פֿאַר אַזעלכע פּראָפֿעסיאָנעלע סוחרישע שולען.

אויסערדעם איז אויך די רעגירונג נישט גענייגט אַזוי שנעל איינצופֿיהרען די בילדונגס-עקזאַמענס פֿאַר סוחרים, אויך צוליב די זעלבע טעמים, ווייל עס איז נאָך נישט צוגעגרייט דער באָדען דערצו. יעדענפֿאַלס איז אַ פֿאַקט. אַז דער ענין פֿון בילדונגס-עקזאַמענס פֿאַר סוחרים איז אַן ערנסטע זאַך און וועט נישט אַראָפּגעהן פֿון טאָג-אָרדנונג.

דער סיסטעם פֿון „ריטשאַלט"
ווערט געענדערט ווערען

פֿון זיכערע קוועלען דערוויסען מיר זיך, אַז עס איז שוין פֿולשטענדיג זיכער, אַז פֿון ניי-יאָהר 1936 וועט מען שוין מעהר נישט אָנווענדען דעם איצטיגען סיסטעם פֿון שטעלען דעם ריטשאַלט לויט׳ן אומזאַץ פֿון יאָהר 1930.

ס׳וועט איינגעפֿיהרט ווערען אַ נייער ריטשאַלט-סיסטעם וואָס וועט זיין געשטיצט אויף די נייע געזאַמעלטע מאַטעריאַלען וואָס מען וועט צונויפֿזאַמלען וועגען יעדען סוחר בעזונדער.

יעדער סוחר וועט האָבען די מעגליכקייט זיך אָפּצוזאָגען פֿון ריטשאַלט.

די שטייער-מאַכט פֿאָדערט אויף
צו געבען ערקלערונגען וועגען הכנסה

פֿערגאַנגענע וואָך האָבען די שטייער-אַמטען אַרויסגעשיקט עטליכע הונדערט טויזענד איינלאַדונגען צו סוחרים און פֿאַבריקאַנטען צו קומען אין שטייער-אַמט און אָפּגעבען ערקלערונגען וועגען הכנסה. אַ טייל איינלאַדונגען זענען אויף צוצושיקען שריפֿטליכע ערקלעהרונגען וועגען דער הכנסה און הוצאה פֿאַר׳ן יאָהר 1934. איצט האָט מען שוין אָנגעהויבען אַרויסצושיקען די צאָהלונגס-נאָקאַזען אויפֿ׳ן יאָהר 1934.

מייסטער-עקזאַמענס אין דער לאָדזשער האַנדווערקער-קאַמער

פֿאָריגע וואָך זענען אין דער לאָדזשער האַנדווערקער - קאַמער פֿאָרגעקומען מאַסטער-עקזאַמענס פֿון פֿערשידענע פֿאַכען.

אין רימער- און זאַטלער-צעך איז דער עקזאַמען פֿאָרגעקומען אונטער׳ן פֿאָרזיץ פֿון יאַקוב סקאַרזשינסקי. אַ מייסטער-דיפּלאָם האָט בעקומען יוזעף גאַליצקי.

אין קאַפּעלושען-מאַכער-פֿאַך איז דער עקזאַמען פֿאָרגעקומען אונטער׳ן פֿאָרזיץ פֿון מאַקסימיליאַן קאַפּעלושניק. אַ מייסטער-דיפּלאָם האָט בעקומען אברהם מילנער.

אין גלעזער-פֿאַך איז דער עקזאַמען פֿאָרגעקומען אונטער׳ן פֿאָרזיץ פֿון ל. אַלעקסאַנדער. אַ מייסטער-דיפּלאָם האָט בעקומען שמעון מיענדזיבאָווסקי.

(ווייטערדיגע האַנדווערקער-ידיעות זעה פ׳טע זייט)